

Dysgu Cymraeg Sylfaen Foundation (A2)

Gogledd Cymru

www.dysgucymraeg.cymru

Dysgu
Learn

Cynnwys

Uned	Teitl	Nod/ Aim	Cynnwys newydd/ New content	Pwnc siarad
1	Croeso'n ôl	Adolygu cyffredinol, efo pwyslais ar yr amser gorffennol yn benodol/ <i>General revision with particular emphasis on the past tense</i>	Mi weles i Welest ti? Do/Naddo Weloch chi? Do/Naddo	Siopa
2	Dw i'n nabod rhywun sy'n...	Gofyn cwestiynau a siarad am bobl eraill/ <i>Asking questions and talking about others</i>	sy	Chwaraeon
3	Mi faswn i'n hoffi...	Mynegi dymuniad/ <i>Expressing a wish</i>	mi faswn i, mi faset ti, mi fasai fo/hi, mi fasen ni, mi fasech chi, mi fasen nhw	Dysgu Cymraeg
4	Taswn i'n medru	Mynegi dymuniad neu fwriad/ <i>Expressing a wish or intention</i>	taswn i, taset ti, tasai fo/hi, tasen ni, tasech chi, tasen nhw	Diddordebau
5	Mi ges i fy ngeni	Siarad am gael eich geni a'ch magu/ <i>Talking about being born and brought up</i>	mi ges i fy ngeni mi gest ti dy eni mi gaeth o ei eni mi gaeth hi ei eni mi gaethon ni ein geni mi gaethoch chi eich geni mi gaethon nhw eu geni	Teulu a ffrindiau
6	Adolygu ac ymestyn	Adolygu unedau 2-5/ <i>Revision of units 2-5</i>	y llall, y lleill	Yr ardal
7	Dw i'n meddwl bod...	Mynegi barn/ <i>Expressing an opinion</i>	dw i'n meddwl bod... dw i'n meddwl fod o dw i'n meddwl bod hi dw i'n meddwl bod nhw	Rhaglenni teledu/radio/ffilmiau

Uned	Teitl	Nod/ Aim	Cynnwys newydd/ New content	Pwnc siarad
8	Arddodiaid (Prepositions)	Dysgu sut i ddefnyddio arddodiaid/ <i>Learning how to use prepositions</i>	i ar at	Darllen
9	Mwy o arddodiaid (More prepositions)	Dysgu sut i ddefnyddio arddodiaid/ <i>Learning how to use prepositions</i>	am wrth â	Anifeiliaid
10	Wnei di agor y ffenest?	Mynegi bwriad, cynnig gwneud rhywbeth a gofyn cymwynas/ <i>Expressing an intention, offering to do something and asking a favour</i>	mi wna i, wnei di?, mi wneith o/hi, mi wnawn ni, wnewch chi?, mi wnân nhw	
11	Mi a i'r dosbarth yfory	Trafod lle byddwch chi'n mynd yn y dyfodol/ <i>Discussing where you will go in the future</i>	mi a i, mi ei di, mi eith o/hi, mi awn ni, mi ewch chi, mi â'n nhw	Teithio
12	Mi ga i dost i frecwast yfory. Ga i dost i frecwast yfory?	Gofyn am ganiatâd a'i roi/ <i>Asking for and giving permission</i>	mi ga i, mi gei di, mi geith o/hi, mi gawn ni, mi gewch chi, mi gân nhw	Technoleg
13	Un flwyddyn, dwy flynedd, tair blynedd	Trafod cyfnodau o amser/ <i>Discussing periods of time</i>	un flwyddyn, dwy flynedd, tair blynedd, pedair blynedd, pum mlynedd, chwe blynedd, saith mlynedd, wyth mlynedd, naw mlynedd, deg mlynedd	Gwaith
14	Adolygu ac ymestyn	Adolygu ac ymarfer ymadroddion ar gyfer trefnu digwyddiadau/ <i>Revision and useful phrases for arranging events</i>	mi ddo i, mi ddoi di, mi ddaw o/hi, mi ddown ni, mi ddowch chi, mi ddôn nhw	Y flwyddyn nesa

Uned 1 – Croeso'n ôl

Nod yr uned hon ydy...

Adolygu a'r gorffennol cryno *Revision and the short form past tense* (Mi weles i, Welest ti?)

Geirfa

● enwau benywaidd	<i>feminine nouns</i>
● enwau gwrywaidd	<i>masculine nouns</i>
● berfau	<i>verbs</i>
● ansoddeiriau	<i>adjectives</i>
● arall	<i>other</i>

archfarchnad(oedd) *supermarket(s)*

meithrinfa *crèche(s)*

(meithrinfeydd)

sedd(i) *seat(s)*

cefn gwlad *the countryside*

diwedd *end*

colli *to lose, to miss*

cropian *to crawl*

gwarchod *to protect,
to babysit*

cyfleus *convenient*

a deud y gwir *to be honest*

yn aml *often*

mwyr nag unwaith *more than once*

pam lai? *why not?*

Rhaid cropian cyn cerdded *You must walk before you can run*

Geiriau pwysig i mi...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Pwy dach chi?

Deudwch wrth y dosbarth. Sgwennwch frawddegau llawn.

Enw	
Byw yn	
Dŵad o	
Gwaith	
Hoffi	
Ddim yn licio	

Holiadur

Enw	Byw yn	Dŵad o	Gwaith	Hoffi	Ddim yn licio

Disgrifiwch un person o'r dosbarth fel hyn:
Dyma Siôn. Mae o'n byw yn...

.....

.....

Sgwrs

- A:** Croeso'n ôl o'r gwyliau.
B: Gwyliau, wir! Mi wnes i gwrs Cymraeg yn Nant Gwrtheyrn.
A: Gest ti amser da?
B: Do, diolch. Mi ges i amser da iawn ond dw i wedi blino.
A: Be wnest ti ddysgu?
B: Mi wnes i ddysgu llawer o eiriau newydd.
A: Efo pwy wnest ti siarad?
B: Mi wnes i siarad efo'r bobl ar y cwrs ac efo pobl yn y siopau ym Mhwlheli.
A: Wnest ti brynu rhywbeth?
B: Do, mi wnes i brynu cardiau Cymraeg. Roedd 'na gardiau Cymraeg hyfryd yn y siopau.
A: Dw i isio mynd i Nant Gwrtheyrn. Pryd mae'r cwrs nesa?

Mae Nant Gwrtheyrn yn ganolfan dysgu Cymraeg yng ngogledd Cymru – www.nantgwrtheyrn.cymru

Gofyn cwestiwn

- Wnest ti aros yn Ffrainc am bythefnos?
 Wnest ti gyrraedd adre am bump o'r gloch ddoe?
 Wnaethoch chi adael y bag ar y trê'n?
 Wnaethoch chi yfed gormod o goffi ddoe?

Do ✓ **Naddo** ✗

Dysgwch rŵan:

golchi	mi olch es i	coginio	mi gogin ies i	edrych	mi edrych es i
ymlolchi	mi ymlolch es i	ymlacio	mi ymlac ies i		

Mi yrres i ddoe. *I drove yesterday.*

Mi ymolches i ddoe. *I washed yesterday.*

Mi fwytes i ddoe. *I ate yesterday.*

Mi fwytes i siocled ddoe. *I ate chocolate yesterday.*

Mi fwytes i sglodion ddoe. *I ate chips yesterday.*

Mi fwytes i gig ddoe. *I ate meat yesterday.*

Mi fwytes i gaws ddoe. *I ate cheese yesterday.*

Mi goginies i bysgod ddoe.

I cooked fish yesterday.

Mi wylies i *Pobol y Cwm* ddoe.

I watched Pobol y Cwm yesterday.

Mi weithies i yn y tŷ ddoe.

I worked in the house yesterday.

Mi ymlacies i yn y tŷ ddoe.

I relaxed in the house yesterday.

Mi ddarllenes i lyfr neithiwr.

I read a book last night.

Mi arhoses i yn y tŷ neithiwr.

I stayed in the house last night.

Mi edryches i ar y teledu neithiwr.

I watched television last night.

Fwytest ti siocled ddoe?

Did you eat chocolate yesterday?

Ddarllenest ti bapur newydd ddoe?

Did you read a newspaper yesterday?

Welest ti ffrind ddoe?

Did you see a friend yesterday?

Yfest ti goffi ddoe?

Did you drink coffee yesterday?

Do. ✓

Naddo. ✗

Gêm

DECHRAU	Godest ti'n gynnar ddoe?	Brynest ti rywbeth ddoe?	Yfest ti goffi ddoe?
Fwytest ti ffrwythau ddoe?	Edrychest ti ar y teledu ddoe?	Wrandawest ti ar y radio ddoe?	Yrrest ti ddoe?
Ffoniest ti rywun ddoe?	Welest ti ffrind ddoe?	Gest ti ebost ddoe?	Gest ti bost ddoe?
Ddarllenest ti bapur newydd ddoe?	Est ti allan neithiwr?	Est ti am dro ddoe?	Siaradest ti Gymraeg ddoe?
Welest ti'r cymdogion ddoe?	Est ti i'r sinema mis diwetha?	Est ti i'r gampfa mis diwetha?	YN ÔL I'R DECHRAU

Gêm - Llongau rhyfel (*Battleships*)

aros yn y tŷ	codi'n gynnar	aros tan y diwedd	yfed y llefrith
gyrru i'r gwaith	gweld y rhaglen	mynd i'r gwely'n hwyr	gwneud y gwaith cartre
prynu rhywbeth	ffonio'r bôs	edrych ar y teledu	darllen y papur

Siaradwch

Ar dy wyliau diwetha:

Lle est ti?	Be fwytest ti?
Pryd est ti?	Be yfest ti?
Lle arhosost ti?	Be brynest ti?

Gwrando

Gwrandewch ar y gerdd: 'Rap Cwestiynau' gan Aneirin Karadog. Mewn grwpiau, atebwch a siaradwch:

1. Pa lefydd sy yn y rap?

2. Dach chi wedi bod yn y llefydd yn y rap? Dach chi'n hoffi'r llefydd yma?
Pam/Pam lai?

3. Ffeindiwch o leia pedwar cwestiwn yn y rap.

4. Gofynnwch gwestiwn o'r rap i'r tiwtor.

Sgwrs

- Dafydd:** Croeso'n ôl i'r gwaith.
- Siân:** Diolch yn fawr. Mae'r flwyddyn wedi hedfan!
- Dafydd:** Sut mae'r babi?
- Siân:** Da iawn, diolch. Mae hi efo Taid heddiw.
- Dafydd:** Fydd hi efo dy dad bob dydd?
- Siân:** Na fydd. Mi fydd hi yn y feithrinfa dydd Mercher, dydd lau a dydd Gwener – mi wnaeth hi ddechrau wythnos diwetha. Mi fydd Dad yn gwarchod dydd Llun a dydd Mawrth, a gyda'r nos weithiau.
- Dafydd:** Ydy hi'n cropian eto?
- Siân:** Cropian, wir! Mae hi'n cerdded! Mi wnaeth hi ddechrau cerdded pan oedd hi'n naw mis oed.
- Dafydd:** Wyt ti wedi colli'r gwaith?
- Siân:** Naddo, a deud y gwir. Ond dw i wedi colli pawb yn y swyddfa. Be ydy'r newyddion?
- Dafydd:** Wel...lle dw i'n dechrau? Efo'r parti Nadolig?
- Siân:** Ia, grêt, ond rhaid i ni gael paned gynta...

Siaradwch - Yr wythnos nesa

dydd Llun	
dydd Mawrth	
dydd Mercher	
dydd lau	
dydd Gwener	
dydd Sadwrn	
dydd Sul	

Siopa

Efo'ch partner, ysgrifennwch o leia
(*at least*) chwe gair ar y thema 'siopa'.

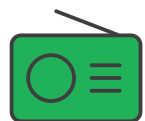

Siaradwch

- Lle dach chi'n prynu bwyd fel arfer? Pryd dach chi'n siopa am fwyd?
- Dach chi'n siopa'n aml?
- Lle dach chi'n prynu dillad fel arfer? Be brynoch chi ddiwetha?
- Lle dach chi'n siopa Nadolig fel arfer?
- Dach chi'n gyrru? Lle brynoch chi eich car diwetha chi? Dach chi isio prynu car newydd?
- Dach chi'n siopa ar y we? Be dach chi'n ei brynu? Be brynoch chi ddiwetha ar y we?
- Pryd fyddwch chi'n siopa nesa?

Robin Radio

a) Atebwch:

Lle mae Robin wedi bod?

Sut mae Sbaeneg Robin?

Lle mae Anti Mair?

b) Gwrandewch am:

Croeso'n ôl i Gymru!

Welcome back to Wales!

Os dach chi ddim yn gwybod...

If you don't know...

Dw i newydd ddŵad yn ôl.

I've just come back.

c) Cyfieithwch:*I saw many things.*

.....

I spoke a lot of Welsh.

.....

How is your Spanish?

.....

Help llaw

1. Here are the forms of the concise past tense. You will practise each person in Uned 6.

Prynu

Mi brynes i

Mi brynest i

Mi brynodd o/hi

Mi brynon ni

Mi brynoch chi

Mi brynon nhw

Mynd

Mi es i

Mi est i

Mi aeth o/hi

Mi aethon ni

Mi aethoch chi

Mi aethon nhw

Dŵad

Mi ddes i

Mi ddest ti

Mi ddaeth o/hi

Mi ddaethon ni

Mi ddaethoch chi

Mi ddaethon nhw

Gwneud

Mi wnes i

Mi wnest ti

Mi wnaeth o/hi

Mi wnaethon ni

Mi wnaethoch chi

Mi wnaethon nhw

Cael

Mi ges i

Mi gest ti

Mi gaeth o/hi

Mi gaethon ni

Mi gaethoch chi

Mi gaethon nhw

2. Dyma some of the irregular stems in familiar verbs:

Yfed

Cerdded

Gweld

Aros

Cyrraedd

Gadael

Dechrau

Mwynhau

Mi yfes i

Mi gerddes i

Mi weles i

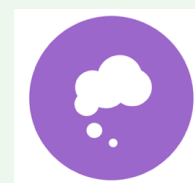
Mi arhoses i

Mi gyrhaeddes i

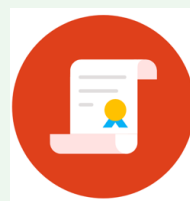
Mi adawes i

Mi ddechreues i

Mi fwynheues i

Revision 1

Revision 2

Revision 3

Uned 2 – Dw i'n nabod rhywun sy'n...

Nod yr uned hon ydy...

Gofyn cwestiynau a siarad am bobl eraill *Asking questions and talking about others*

Geirfa

camp(au)	<i>feat(s)</i>
campfa	<i>gymnasium</i>
Ffrangeg	<i>French</i>
naid	<i>a jump</i>
pêl fasged	<i>basketball</i>
pêl-rwyd	<i>netball</i>
sboncen	<i>squash</i>

hyfforddwr(-wyr)	<i>trainer(s)</i>
ymarfer corff	<i>physical education</i>

hyfforddi	<i>to train</i>
------------------	-----------------

byw	<i>live, alive</i>
------------	--------------------

ar ben	<i>on top of</i>
chwarae teg	<i>fair play</i>
eleni	<i>this year</i>
holl	<i>all</i>

Geiriau pwysig i mi...

.....
.....
.....

Sy

Dw i'n nabad rhywun sy'n byw yn Awstralia.	<i>I know someone who lives in Australia.</i>
Dw i'n nabad rhywun sy'n gweithio mewn ysbyty.	<i>I know someone who works in a hospital.</i>
Dw i'n nabad rhywun sy'n siarad Eidaleg.	<i>I know someone who speaks Italian.</i>
Dw i'n nabad rhywun sy'n gyrru mini.	<i>I know someone who drives a mini.</i>
Dw i ddim yn nabad neb sy'n byw yn Ffrainc.	<i>I don't know anyone who lives in France.</i>
Dw i ddim yn nabad neb sy'n gweithio mewn garej.	<i>I don't know anyone who works in a garage.</i>
Dw i ddim yn nabad neb sy'n siarad Almaeneg.	<i>I don't know anyone who speaks German.</i>
Dw i ddim yn nabad neb sy'n gyrru Ferrari.	<i>I don't know anyone who drives a Ferrari.</i>
Wyt ti'n nabad rhywun sy wedi bod yn y gemau Olympaidd?	<i>Do you know anyone who has been to the Olympic Games?</i>
Wyt ti'n nabad rhywun sy wedi bod yn Wimbledon?	<i>Do you know anyone who has been in Wimbledon?</i>
Wyt ti'n nabad rhywun sy wedi gwneud naid bynji?	<i>Do you know anyone who has done a bungee jump?</i>
Wyt ti'n nabad rhywun sy wedi dringo Ben Nevis?	<i>Do you know anyone who has climbed Ben Nevis?</i>

Wyt ti'n nabad rhywun sy...?

	Enw ✓ neu ✗	Enw ✓ neu ✗	Enw ✓ neu ✗
wedi bod yn Wimbledon?			
wedi bod yn y gemau Olympaidd?			
wedi gwneud naid bynji?			
wedi bod ar ben yr Wyddfa?			
wedi bod yn Ne America?			
wedi rhedeg marathon?			
wedi dysgu Cymraeg?			

Faint o bobl yn y dosbarth sy'n...?

	Dyfalau	Ateb	Sgôr
gyrru car coch?			
gweithio mewn swyddfa?			
brysur dydd Sul nesa?			
dŵad i'r dosbarth nesa?			
siarad Ffrangeg?			
canu'r piano?			
hoffi garddio?			

Be sy ar y teledu heno?

What's on television tonight?

Be sy i ginio fory?

What is for dinner tomorrow?

Pwy sy ar y ffôn?

Who's on the phone?

Faint sy yn y dosbarth?

How many are in the class?

Faint o lyfrau Cymraeg sy gynnoch chi?

How many Welsh books do you have?

Faint o ystafelloedd gwely sy gynnoch chi?

How many bedrooms do you have?

Faint o amser sy gynnoch chi?

How much time have you got?

Faint o waith sy gynnoch chi?

How much work have you got?

Sy, Oedd, Fydd

Dw i'n nabod rhywun sy'n chwarae golff.

I know someone who plays golf.

Dw i'n nabod rhywun oedd yn chwarae golff.

I know someone who used to play golf.

Dw i'n nabod rhywun fydd yn chwarae golff dydd Sul.

I know someone who will be playing golf on Sunday.

Sgwrs

Yn y swyddfa

- A:** Be sy'n digwydd yn y gwaith wythnos yma?
- B:** Dim byd diddorol, fel arfer.
- A:** Pwy sy'n gweithio penwythnos nesa?
- B:** Dim fi – Ceri, dw i'n meddwl.
- A:** Ceri? Ond mi wnaeth Ceri weithio penwythnos diwetha hefyd.
- B:** Bechod...
- A:** Pwy sy'n mynd i'r cyfarfod 'ta?
- B:** Pa gyfarfod?
- A:** Y cyfarfod yng Nghaerdydd efo staff yr Alban.
- B:** Dw i ddim yn gwybod.
- A:** Maen nhw wedi trefnu tocynnau i'r gêm rygbi a'r gig yn y stadiwm wedyn.
- B:** Wel, erbyn meddwl, dw i'n gweithio penwythnos nesa. Rhaid i mi fynd i Gaerdydd, felly.
- A:** Chwarae teg i ti!

Pwy sy'n...?

Sgwennwch un enw (o'r rhestr) ym mhob bocs gwag:

edrych ar raglenni Cyw?	
gadael y tŷ heb frechwast yn y bore?	
chwarae dartiau?	
archebu bwyd ar y we?	
gweithio mewn meithrinfa?	
coginio bwyd Eidalaid?	
nofio yn y môr bob dydd?	
priodi flwyddyn nesa?	
byw yng nghefn gwlad?	
hoffi dysgu'r treigladau?	

Alaw Bethan Emyr Gareth Gruff Fflur Lowri Marc Siwan Trefor

Chwaraeon

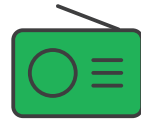

Efo'ch partner, sgwennwch o leia chwe gair ar y thema 'chwaraeon'.

Siaradwch

- Be ydy'ch hoff chwaraeon i wyllo/i wneud?
- Sgynnoch chi hoff seren chwaraeon?
- Pan oeddech chi'n blentyn, pwy oedd eich hoff seren chwaraeon?
- Pan oeddech chi'n blentyn, be oedd eich hoff chwaraeon?
- Be doeddech chi ddim yn hoffi ei wneud mewn gwersi ymarfer corff yn yr ysgol?
- Dach chi'n nabod rhywun sy'n chwarae gemau bwrdd?
- Dach chi'n nabod rhywun sy'n mynd i sgio bob gaeaf?
- Be sy'n digwydd yn y byd chwaraeon eleni?

Robin Radio

a) Atebwch:

Be sy'n digwydd yn Abercastell mis nesa?

.....

Pam dydy pobl y siopau ddim yn hapus?

.....

Be sy'n digwydd yn Abercastell ar ddydd Sul fel arfer?

.....

b) Gwrandewch am:

Lle yn union bydd y gwaith?

Where exactly will the work be?

mae'n ddrwg gen i

sorry

y tu allan

outside

c) Cyfieithwch:

We must do the work.

I have heard.

What happens on Sundays?

Help llaw

1. We use **sy** to convey who is.../which is... to link two parts of the sentence:

Dw i'n nabod rhywun **sy'n** gweithio yn yr archfarchnad.

2. In a question, we use **sy** after **Pwy/Be/Faint** and before an **indefinite** noun, a verb, an adjective or a preposition:

Pwy sy'n athro?

Pwy sy'n mynd?

Pwy sy'n oer?

Pwy sy ar y bws?

If there is a **definite** noun or pronoun we use **ydy**:

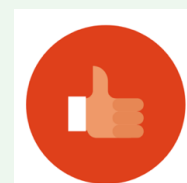
Pwy ydy'r athro?

Be ydy'r pris?

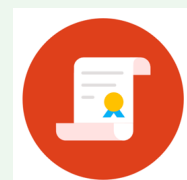
Faint ydy o?

3. **Sy** is only used in the **present** tense. (Notice the treigladd meddal in other tenses):

Dw i'n nabod rhywun **fydd** yn chwarae golff.

Emphasise 1

Education 1

Uned 3 – Mi faswn i'n hoffi

Nod yr uned hon yw...

Mynegi dymuniad *Expressing a wish*

(Mi faswn i, mi faset ti, mi fasai fo, mi fasai hi, mi fasen ni, mi fasech chi, mi fasen nhw)

Geirfa

popty *oven*

**malwen
(malwod)** *snail(s)*

milltir(oedd) *mile(s)*

oergell(oedd) *fridge(s)*

olwyn(ion) *wheel(s)*

priodas(au) *wedding(s)*

rhwgell(oedd) *freezer(s)*

Yr Eidal *Italy*

cinio rhost *roast dinner*

crys(au) *shirt(s)*

plwg (plygiau) *plug(s)*

chwilio (am) *to look (for)*

newid *to change*

ymarfer *to practise*

diolchgar *grateful*

dramor *abroad*

tybed? *I wonder?*

Geiriau pwysig i mi...

.....
.....
.....

.....
.....
.....

Adolygu sy

Dilynwch y patrwm:

Be ydy actores? Actores ydy person sy'n actio.

actores	ffermwr	organydd	clerc
Americanes	garddwr	pianydd	awdur
cigydd	gweithiwr garej	Sbaenes	Ffrancwr
gwerthwr tai	tiwtor	ficer	nofelydd
athrawes	nyrs	tafarnwr	peilot

Mi faswn i

Mi faswn i'n hoffi mynd i'r Eidal.

I would like to go to Italy.

Mi faswn i'n hoffi dysgu Eidaleg.

I would like to learn Italian.

Mi faswn i'n hoffi bwyta pítsa.

I would like to eat pizza.

Mi faswn i'n hoffi yfed Prosecco.

I would like to drink Prosecco.

Faswn i ddim yn licio mynd i'r Sahara.

I wouldn't like to go to the Sahara.

Faswn i ddim yn licio dysgu dawnsio bol.

I wouldn't like to learn to bellydance.

Faswn i ddim yn licio bwyta malwod.

I wouldn't like to eat snails.

Faswn i ddim yn licio yfed coffi du.

I wouldn't like to drink black coffee.

Faset ti'n medru newid olwyn?

Could you change a wheel?

Faset ti'n medru newid plwg?

Could you change a plug?

Fasech chi'n medru rhedeg milltir?

Could you run a mile?

Fasech chi'n medru gwneud cacen briodas?

Could you make a wedding cake?

Faset ti'n

Baswn. (✓) / Na faswn. (X)

bwyta cig cangarw?					
nofio yn y môr ym mis Rhagfyr yng Nghymru?					
ffonio cwis ar y radio?					
aros mewn gwesty dros y Nadolig?					
mynd i noson dawnsio llinell?					
bwyta bocs o siocledi mewn un noson?					
canu carolau yn y stryd?					
byw yng nghefn gwlad?					
hoffi dysgu'r treigladau?					

Mi fasai Bethan yn byw dramor.

Bethan would live abroad.

Mi fasai fo'n byw mewn carafán.

He would live in a caravan.

Mi fasai hi'n byw ar ben mynydd.

She would live on top of a mountain.

Mi fasai'r plant yn byw yn Llangrannog.

The children would live in Llangrannog.

Fasen ni ddim yn gwerthu ein tŷ ni.

We wouldn't sell our house.

Fasen ni ddim yn prynu jacwsi.

We wouldn't buy a jacuzzi.

Fasen nhw ddim yn gwerthu eu tŷ nhw.

They wouldn't sell their house.

Fasen nhw ddim yn prynu jacwsi.

They wouldn't buy a jacuzzi.

Ar ôl ennill y loteri...

Fasai fo'n prynu car newydd?	Basai / Na fasai.
Fasai hi'n prynu tŷ newydd?	Basai / Na fasai.
Fasech chi'n mynd i fyw i'r Bahamas?	Basen / Na fasen.
Fasen nhw'n ymddeol?	Basen / Na fasen.

Be ydy'r ateb?

Faset ti'n hoffi paned?	Basai.
Fasech chi'n mynd ar wyliau i Siberia?	Basai.
Fasai Ryan yn licio mynd i'r gêm bêl-droed?	Basen.
Fasai'r plant yn mwynhau mynd i'r ffair?	Basen.
Faswn i'n dallt y ddrama?	Baswn.
Fasen nhw'n talu'r bil?	Basai.
Fasai hi'n deud y gwir?	Baset.
Fasai fo'n smwddio'r crys?	Basen.

Sgwrs

Twm: Be faset ti'n hoffi ei wneud penwythnos yma?

Teleri: Mae 'na sêl yn siop Lewis Hughes. Mi faswn i'n licio mynd yno i chwilio am fargen.

Twm: Be wyt ti isio?

Teleri: Mi faswn i'n licio prynu côt newydd.

Twm: Pa liw?

Teleri: Du, dw i'n meddwl, mi fasai côt ddu'n mynd efo popeth. Wyt ti isio prynu rhywbeth?

Twm: Nac oes, ond mi faswn i'n hoffi cael swper yn y dre.

Teleri: Lle faset ti'n licio mynd?

Twm: Mi fasai pitsa yn dda. Faset ti'n hoffi dŵad efo fi am fwyd?

Teleri: Pam lai? Mi fasen ni'n medru mynd i'r sinema wedyn.

Twm: Be sy ymlaen, tybed?

Mi fasai'n well gen i

Dach chi isio dŵr?

Mae'n well gen i sudd oren. *I prefer orange juice.*

Mae'n well gen i de. *I prefer tea.*

Mi fasai'n well gen i goffi. *I would prefer coffee.*

Mi fasai'n well gen i siocled poeth. *I would prefer hot chocolate.*

Efo'ch partner, trafodwch:

Fasech chi'n hoffi mynd i Ffrainc? Mi fasai'n well gynnon ni fynd i'r Eidal.

Fasech chi'n hoffi mynd i'r sinema?

Fasech chi'n hoffi chwarae dartiau efo ni?

Fasech chi'n hoffi prynu ffôn newydd?

Fasech chi'n hoffi paned o de?.....

Fasech chi'n hoffi edrych ar y newyddion?.....

Dim ots

Does dim ots gen i. *I don't mind.*

Doedd dim ots gen i. *I didn't mind.*

Fydd dim ots gen i. *I won't mind.*

Fasai dim ots gen i. *I wouldn't mind.*

Dysgu Cymraeg

Y Ganolfan
Dysgu Cymraeg
Genedlaethol —
National Centre
for Learning Welsh

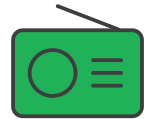
Efo'ch partner, sgwennwch o leia chwe gair am 'ddysgu Cymraeg'.

Siaradwch

- Pryd wnaethoch chi ddechrau dysgu Cymraeg?
- Lle roedd eich dosbarth cynta chi?
- Pwy oedd eich tiwtor cynta chi?
- Sut dach chi'n ymarfer Cymraeg y tu allan i'r dosbarth?
- Efo pwy dach chi'n siarad Cymraeg?
- Efo pwy fasech chi'n licio siarad Cymraeg?
- Fasech chi'n hoffi gweld rhywun enwog yn dysgu siarad Cymraeg? Pwy?

Robin Radio

a) Atebwch:

O le mae'r teulu'n dŵad?

.....

Be mae Siani isio?

.....

Sut maen nhw'n nôl y dodrefn?

.....

b) Gwrandewch am:

Mae'r cyngor wedi rhoi tŷ iddyn nhw. *The council has given them a house.*

Mi faswn i wrth fy modd yn helpu. *I would be delighted to help.*

c) Cyfieithwch:

They have nothing in the house.

We would like anything.

We have a van.

Help llaw

1. Dysgwch:

Mi faswn i	Mi fasen ni
Mi faset ti	Mi fasech chi
Mi fasai fo/hi	Mi fasen nhw

2. Mi faswn i *comes from the verb bod*:
 - Dw i = *I am*
 - Ro'n i = *I was*
 - Mi fydda i = *I will (be)*
 - Mi faswn i = *I would (be)*

3. Cofiwch, **treigladd meddal** efo cwestiwn: **F**asech chi?

4. Cofiwch, **treigladd meddal** yn y negyddol (achos does dim T, C, P): **F**aswn i ddim.

5. Dysgwch yr atebion:

Faswn i?	Baset/Na faset neu Basech/Na fasech
Faset ti?	Baswn/Na faswn
Fasai fo/hi?	Basai/Na fasai
Fasen ni?	Basen/Na fasen neu Basech/Na fasech
Fasech chi?	Baswn/Na faswn neu Basen/Na fasen
Fasen nhw?	Basen/Na fasen
Fasai'r plant?	Basen/Na fasen

6. Weithiau, mi fyddwch chi'n clywed pobl yn talfyrru (*abbreviate*):

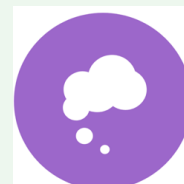
Mi faswn i	'Sw'n i	Mi fasen ni	'Sen ni
Mi faset ti	'Set ti	Mi fasech chi	'Sech chi
Mi fasai fo/hi	'Sai fo/hi	Mi fasen nhw	'Sen nhw

7. Fel arfer, *when we have a pattern where the person is changed at the end of the sentence rather than the beginning, we have the third person singular at the beginning*:

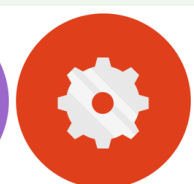
Mae'n well gen i.	<i>I prefer.</i>
Roedd yn well gen i.	<i>I used to prefer.</i>
Mi fasai'n well gen i.	<i>I would prefer.</i>

Hefyd, mae **treigladd meddal** ar ôl **gen i**:

Mi fasai'n well gen i **goffi**.

Cond. 1

Would Do

Uned 4 – Taswn i'n medru...

Nod

Mynegi dymuniad neu fwriad *Expressing a wish or intention*

(taswn i, taset ti, tasai fo, tasai hi, tasen ni, tasech chi, tasen nhw)

Geirfa

ardal(oedd)	<i>area(s)</i>
cerddoriaeth	<i>music</i>
cydweithwraig	<i>colleague</i>
elusen(nau)	<i>charity (-ies)</i>
ffeil(iau)	<i>file(s)</i>
lleuad	<i>moon</i>
trafferth(ion)	<i>trouble(s)</i>

achub	<i>to save, to rescue</i>
cofrestru	<i>to enrol</i>
syrthio	<i>to fall</i>
dotio (ar)	<i>to love (rhywbeth)</i>
crio	<i>to cry</i>
llosgi	<i>to burn</i>
papuro	<i>to paper</i>
pasio	<i>to pass</i>
rhoi	<i>to give</i>
suddo	<i>to sink</i>
torheulo	<i>to sunbathe</i>

cydweithiwr (cydweithwyr)	<i>colleague(s)</i>
cyfle(oedd)	<i>chance(s), opportunity (-ies)</i>
cynnig (cynigion)	<i>offer(s)</i>
dart(iau)	<i>darts(s)</i>
hamdden	<i>leisure</i>
oedolyn (oedolion)	<i>adult(s)</i>
pwrs (pyrsiau)	<i>purse(s)</i>
pwynt(iau)	<i>point(s)</i>
pwys(au)	<i>pound(s) (dim arian)</i>
pwysau	<i>weight, weights</i>
pythefnos	<i>fortnight</i>
twpsyn	<i>silly person</i>

addas	<i>suitable</i>
clasurol	<i>classical</i>
distaw	<i>quiet</i>
gwirfoddol	<i>voluntary</i>
preswyl	<i>residential</i>
sbeislyd	<i>spicy</i>

Geiriau pwysig i mi...

.....
.....

.....
.....

Mi faswn i'n licio mynd i'r sinema heno.

I would like to go to the cinema tonight.

Taswn i'n medru, mi faswn i'n licio mynd i'r sinema.

If I could, I would like to go to the cinema.

Taswn i'n medru, mi faswn i'n gweithio mewn ysgol.

If I could, I would work in a school.

Taswn i'n medru, mi faswn i'n rhedeg marathon.

If I could, I would run a marathon.

Taswn i'n medru, mi faswn i'n mynd ar wyliau yfory.

If I could, I would go on holiday tomorrow.

Taset ti'n medru, faset ti'n hoffi mynd i weld opera?

If you could, would you like to go to see an opera?

Taset ti'n medru, faset ti'n gweithio mewn ysgol?

If you could, would you work in a school?

Tasech chi'n medru, fasech chi'n rhedeg marathon?

If you could, would you run a marathon?

Tasech chi'n medru, fasech chi'n mynd ar wyliau yfory?

If you could, would you go on holiday tomorrow?

Baswn. ✓ Na faswn. ✗

Tasai Tara'n ymddeol, mi fasai hi'n symud tŷ.

If Tara retired, she would move house.

Tasai Tara'n torheulo, mi fasai hi'n llosgi.

If Tara sunbathed, she would burn.

Tasai Non yn trio nofio, fasai hi'n suddo?

If Non tried to swim, would she sink?

Tasai Lewis yn trio'r prawf gyrru, fasai fo ddim yn pasio.

If Lewis tried the driving test, he wouldn't pass.

Tasen ni'n clywed jôc, mi fassen ni'n chwerthin.

If we heard a joke, we would laugh.

Tasen ni'n ymddeol, mi fassen ni'n teithio.

If we retired, we would travel.

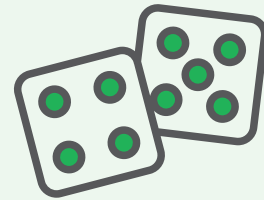
Tasech chi'n trio sgïo, fasech chi'n syrthio?

If you tried to ski, would you fall?

Tasen nhw'n gweld ffilm drist, fassen nhw ddim yn crio.

If they saw a sad film, they wouldn't cry.

- 1 - fi 4 - ni
 2 - ti 5 - chi
 3 - hi 6 - nhw

2 = Taset ti'n nofio, mi faset ti'n suddo.

1	torheulo	chwarae pêl-droed	LLOSGI	SGORIO
2	nofio	ennill y loteri	SUDDO	PRYNU...
3	sgio	gweld ffilm drist	SYRTHIO	CRIO
4	clywed jôc	ymddeol	CHWERTHIN	YMLACIO
5	yfed coffi du	symud i Ffrainc	DEFFRO	DYSGU FFRANGEG
6	gwyllo criced	ennill y loteri	CYSGU	TEITHIO

Sgwrs 1

- A:** Does 'na ddim bwyd yn y tŷ eto!
- B:** Faset ti'n licio mynd allan am fwyd?
- A:** Na faswn, dim heno – dw i wedi blino ac mae 'na bêl-droed ar y teledu.
- B:** Be am gael têtawê, 'ta?
- A:** lawn.
- B:** Mi faswn i'n licio pítsa.
- A:** O na, mae'r pítsas yn ddrud iawn – dim ond bara, caws, tipyn o sos tomato, cig a llysiau ydyn nhw!
- B:** Faset ti'n licio cyrri, 'ta?
- A:** Na faswn wir, dim ond reis a thipyn o gig, llysiau a sos sbeislyd ydy o.
- B:** Oes 'na bwynt gofyn fasai'n well gen ti fwyd Tsieineaidd?
- A:** Wel, mi fasai'n well gen i fwyd Tsieineaidd, a deud y gwir!
- B:** O'r gorau 'ta. Pwy sy'n mynd i ffonio? Fi?
- A:** Ia, a phan wyt ti'n mynd, faset ti'n medru prynu potel o win o'r garej?
- B:** Baswn, wrth gwrs. Pa fath o win faset ti'n licio? Gwin coch?
- A:** Mi fasai'n well gen i win gwyn...

Siaradwch:

- Tasech chi'n cael pryd têtawê nos Sadwrn, be fasech chi'n ei ddewis?
- Be fasech chi'n ei yfed efo'r bwyd?
- Be fasech chi ddim yn ei ddewis?

Mi faswn i'n coginio tasai gen i amser.	<i>I would cook if I had time.</i>
Mi faswn i'n talu tasai gen i bres.	<i>I would pay if I had money.</i>
Mi faswn i'n aros tasai gen i waith.	<i>I would stay if I had work.</i>
Mi faswn i'n ffonio tasai'r rhif gen i.	<i>I would phone if I had the number.</i>

Efo'ch partner, unwch y ddau hanner.

1. Tasai gen i gar,	a. mi faswn i'n yfed lemwn a mêl.
2. Tasai 'na newyddion	b. mi faswn i'n cael bws.
3. Tasai'r car ddim gen i	c. mi faswn i'n gwneud fy ngwaith cartref.
4. Tasai 'na dân	ch. mi faswn i'n rhoi lifft i ti.
5. Tasai hi'n braf,	d. mi faswn i'n ffonio'r banc.
6. Tasai gen i ddolur gwddw,	dd. mi faswn i'n eich ffonio chi.
7. Taswn i'n colli fy mhws,	e. mi faswn i'n achub fy ffeil Gymraeg.
8. Tasai gen i amser,	f. mi faswn i'n nofio yn y môr.

Hwyl wrth gadw'n heini!

Cyfle i ddechrau'r flwyddyn efo hobi newydd iach!

Tasech chi'n mynd i un o'r cyrsiau yma, pa un fasech chi'n ei ddewis? Pam?
Pa un fasech chi **ddim** yn ei ddewis? Pam?

Zumba

Dach chi'n hoffi dawnsio? Dach chi isio colli pwysau?

Dewch i'r dosbarth Zumba yn neuadd y Canolfan Hamdden bob nos lau am 8pm.

Cost: £4.50 yr awr.

Mi fydd y sesiwn gynta'n dechrau ar 6 Ionawr, am 15 wythnos.

Croeso cynnes i bawb.

Dawnsio Bol

Dewch i gael llawer o hwyl yn y dosbarthiadau dawnsio bol.

Bob nos Lun rhwng 7 a 9 o'r gloch, am 10 wythnos.

Bargen am £5! Mi fydd y sesiwn gynta ar 24 Ionawr.

Dewch â ffrind!

Mi fydd y dosbarth yn neuadd Canolfan Hamdden Abercastell.

Dosbarth loga

Cyfle i chi ymlacio wrth gadw'n heini.

Dewch i'r sesiwn gynta yn neuadd y Ganolfan fore Mercher 16 Ionawr am 11.30am.

Cwrs 10 wythnos, £3 y sesiwn.

Cofiwch wisgo dillad addas.
Oedolion yn unig.

Nofio i oedolion

Dach chi'n medru nofio? Dach chi isio dysgu?

Dewch am wersi yn y pwll nofio bob nos Lun rhwng 7 a 9 o'r gloch.

Cost y cwrs ydy £100 am 20 wythnos.

Ffoniwch y Ganolfan i gofrestru ac i dalu am y cwrs. Rhaid i chi dalu cyn 1 Ionawr.

Mi fydd y sesiwn gynta ar 18 Ionawr, ac mi fydd y cwrs yn gorffen ym mis Mehefin.

Sgwrs 2

- A.** Pryd dan ni'n mynd i bapuro'r ystafell yma?
- B:** Mi *faswn* i'n gwneud tasai gen i amser, ond
- A.** *Tasai* gen ti amser, wir! Mae gen ti ddigon o amser i wyllo pêl-droed a chwarae dartiau.
- B.** Rhaid i mi ymlacio tipyn bach weithiau.
- A.** Ymlacio! Mi *faswn* i'n licio cael cyfle i ymlacio weithiau, ond rhwng y smwddio, y golchi, y llunau, y coginio ...
- B.** Cofia am fy *sciatica* i. Be *taswn* i'n cael trafferth efo fy nghefn eto?
- A.** Trafferth efo dy gefn, wir! Coda o'r gadair 'na rwan a dechreua stripio!
- B.** Ond mae'n oer. Be *taswn* i'n cael niwmonia?
- A.** Stripio'r papur wal, y twpsyn!

Sgwrs 3

- A:** Be fasech chi'n ei wneud tasech chi'n un deg wyth oed eto?
- B:** Mi faswn i'n teithio o gwmpas y byd.
- A:** Diddorol! Lle fasech chi'n dechrau?
- B:** Mi faswn i'n dechrau yn Dubai.
- A:** Dw i'n gweld. Lle fasech chi'n mynd wedyn?
- B:** Mi faswn i'n mynd i Seland Newydd.
- A:** Be fasech chi'n ei wneud yno?
- B:** Mi faswn i'n gweithio ar fferm.
- A:** Da iawn! Am faint fasech chi'n mynd?
- B:** Mi faswn i'n mynd am chwe mis.

Siaradwch:

Be fasech chi'n ei wneud tasech chi'n un deg wyth oed eto?

Diddordebau

Sgwennwch o leia 9 gair ar y thema 'diddordebau'.

Geirfa

- chwaraeon
- darllen – nofelau
- mynd i'r sinema/theatr
- cerdded
- teithio – gwyliau
- garddio
- cerddoriaeth
- mynd allan efo ffrindiau
- cyfrifiaduron – y we
- hanes
- siopa
- dysgu Cymraeg
- gwaith gwirfoddol

Cyffredinol

- Dw i'n hoffi...
- Dw i'n mwynhau...
- Dw i wrth fy modd yn...
- Dw i'n dotio ar...
- Dw i'n hoff o...
- Mae gen i ddiddordeb mewn...

Be nesa?

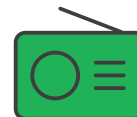
- Wythnos nesa, mi fydda i'n...
- Tasai gen i amser/ddigon o bres, mi faswn i'n...

Yn y gorffennol...

- Pan o'n i'n ifanc...
- Cyn i mi gael plant...
- Cyn priodi....
- Ro'n i'n arfer...
- Wythnos diwetha,...

Siaradwch am eich diddordebau chi – rŵan, pan oeddech chi'n blentyn, ac yn y dyfodol.

Robin Radio

a) Atebwch:

Lle mae Anti Mair wedi bod ar wyliau?

Ydy Anti Mair isio ymddeol?

Pryd fydd Anti Mair yn ôl yn y gwaith?

b) Gwrandewch am:

Roedd y tywydd yn grasboeth! *The weather was scorching!*

Taswn i yn eich lle chi... *If I were in your place...*

Ro'n i'n colli gweithio. *I missed working.*

c) Cyfieithwch:

I would go back tomorrow.

If you were to retire...

The carnival has finished.

Help llaw

1. *If* is included in the form **taswn**. There is no need to say **os**.

Mi faswn i'n dŵad, taswn i'n medru. *I would come, if I could.*

Mi faswn i'n helpu, taswn i ddim yn gweithio. *I'd help if I wasn't working.*

2. Weithiau dach chi'n clywed *shortened versions*:

taswn i

taset ti

tasai fo/hi/Ceri/y plant

tasen ni

tasech chi

tasen nhw

'swn i

'set ti

'sai fo/'sai hi/ 'sai Ceri/ 'sai'r plant

'sen ni

'sech chi

'sen nhw

3. tasai gen i _____ if I had _____
 tasai gynnyn nhw _____ if they had _____

lit. if there were _____ with me/them. It's always tasai at the beginning.
 Look at the different tenses:

Mae gen i gur pen.
 Roedd gen i gur pen.
 Mi fydd gen i gur pen.
 Mi fasai gen i gur pen.
 Tasai gen i gur pen...

4. Pan dach chi'n deud **if** yn Gymraeg, mae amser dau hanner y frawddeg yn cytuno. Mae hyn yn wahanol yn Saesneg:

Mi faswn i'n mynd, **tasai** hi'n braf.
I would go if it were fine. (lit. if it would be fine)

Mi fydda i'n mynd, os **bydd** hi'n braf.
I will be going, if it is fine. (lit. if it will be fine)

Cond. 1

Would Do

Uned 5 – Mi ges i fy ngeni

Nod

Siarad am gael eich geni a'ch magu *Talking about being born and brought up*

Geirfa

acen(ion)	<i>accent(s)</i>
canrif(oedd)	<i>century (centuries)</i>
dinas(oedd)	<i>city (cities)</i>
hogan (genod)/ merch(ed)	<i>daughter(s)</i>
oes(oedd)	<i>age(s) (amser)</i>
ysgol gyfun	<i>comprehensive school</i>
ysgol gynradd	<i>primary school</i>
ysgol uwchradd	<i>secondary school</i>

ysgariad(au) *divorce(s)*

actio	<i>to act</i>
geni	<i>to be born</i>
magu	<i>to bring up</i>

anhygoel *amazing*
gwahanol *different*

beth bynnag *anyway*

Geiriau pwysig i mi...

.....

.....

.....

Mi ges i fy ngeni yn Wrecsam.
Mi ges i fy ngeni mewn ysbyty.
Mi ges i fy ngeni ym mis Mawrth.

*I was born in Wrexham.
I was born in a hospital.
I was born in March.*

Mi ges i fy magu mewn pentre.
Mi ges i fy magu mewn teulu mawr.
Mi ges i fy magu yng Nghymru.

*I was brought up in a village.
I was brought up in a large family.
I was brought up in Wales.*

Lle gest ti dy eni?
Lle gest ti dy fagu?

*Where were you born?
Where were you brought up?*

Enw	geni	magu

Lle gaethoch chi eich geni?
Lle gaethoch chi eich magu?

*Where were you born?
Where were you brought up?*

Y Gwanwyn

Mawrth
Ebrill
Mai

Yr Haf

Mehefin
Gorffennaf
Awst

Yr Hydref

Medi
Hydref
Tachwedd

Yr Hydref

Rhagfyr
Ionawr
Chwefror

Mi gaethon ni ein geni yn y gwanwyn.
Mi gaethon ni ein geni yn yr haf.
Mi gaethon nhw eu geni yn yr hydref.
Mi gaethon nhw eu geni yn y gaeaf.

*We were born in spring.
We were born in summer.
They were born in autumn.
They were born in winter.*

Mi gaeth fy nhad ei eni yng ngogledd Cymru.

My father was born in north Wales.

Mi gaeth o ei eni yng ngogledd Cymru.

He was born in north Wales.

Mi gaeth fy mam ei geni yng ngogledd Cymru.

My mother was born in north Wales.

Mi gaeth hi ei geni yng ngogledd Cymru.

She was born in north Wales.

Pa ganrif?

Mi gaeth o ei eni yn y ganrif ddiwetha.

He was born in the last century.

Mi gaeth o ei eni yn y ganrif yma.

He was born in this century.

Mi gaeth hi ei geni yn y ganrif ddiwetha.

She was born in the last century.

Mi gaeth hi ei geni yn y ganrif yma.

She was born in this century.

Darllen

Mae Russell a Kylie yn cyfarfod ar awyren o Gaerdydd i Sydney.

Russell: Helô Kylie, sut wyt ti ers talwm?

Kylie: Wel sut wyt ti, Russell? Dw i ddim wedi dy weld di ers dyddiau *Neighbours*.

Russell: Lle wyt ti'n mynd, 'ta?

Kylie: Dw i'n mynd adre i weld y teulu yn Awstralia. Mi gest ti dy eni yn Awstralia, on'd do?

Russell: Naddo, yn Wellington, Seland Newydd.

Kylie: Mi ges i fy ngeni yn Awstralia, wrth gwrs. Ond mi gaeth mam ei geni ym Maesteg. Mae gen i deulu yng ngogledd Cymru hefyd.

Russell: Wel, byd bach. Mi gaeth fy nhaid i ei eni yn Wrecsam.

Kylie: Gest ti dy fagu yn Awstralia, 'ta?

Russell: Do, yn Sydney, am dipyn, ac wedyn mi aethon ni'n ôl i Seland Newydd.

Kylie: Wel, mi ges i fy magu ym Melbourne.

Russell: Wel, dan ni'n medru bod yn 'Gymdogion' ar yr awyren beth bynnag.

Efo'ch partner, ffeindiwch ddau beth sy'n debyg am Kylie a Russell, a dau beth gwahanol. Atebwch mewn brawddegau.

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

Lluosog (Plurals)

Does 'na ddim patrwm i luosog (*plurals*) geiriau'r teulu.
Rhaid i chi ddysgu be dach chi angen!

Unigol	Lluosog
mam	mamau
tad	tadau
chwaer	chwiorydd
brawd	brodyr
hogan (merch)	genod (merched)
hogyn (mab)	hogiau (meibion)
cyfnither	cyfnitherod
cefnder	cefndryd
wyres	wyresau
wŷr	wyrion
llysfam	llysfamau
llystad	llystadau

Gofynnwch i'r tiwtor os dach chi angen geiriau gwahanol.

Holiadur

Llenwch y bylchau drwy ofyn cwestiynau, e.e.
Lle gaeth Gareth Bale ei eni?/Pryd gaeth Laura Ashley ei geni?
Cofiwch am y treigladd trwynol ar ôl **yn!**

Partner A

Enw	Lle?	Pryd?
Dylan Thomas		1914
Shirley Bassey	Caerdydd	
Anthony Hopkins		1937
Rhys Ifans	Hwlfordd	
Colin Jackson		1967
Catherine Zeta-Jones	Abertawe	
Gareth Bale	Caerdydd	1989
Richard Burton		1925
Aneurin Bevan		
Huw Stephens	Caerdydd	
Tom Jones	Trefforest	1940
Laura Ashley		1925
Roald Dahl	Caerdydd	
Lloyd George		1863
George Everest	Crucywel	
Tanni Grey-Thompson		1969
Mam Delia Smith	Pen Llŷn	
Tad Bob Marley		1882
Nain Hillary Clinton		1883
Taid Russell Crowe	Wrecsam	

Partner B

Enw	Lle?	Pryd?
Dylan Thomas	Abertawe	
Shirley Bassey		1937
Anthony Hopkins	Margam	
Rhys Ifans		1967
Colin Jackson	Caerdydd	
Catherine Zeta-Jones		1969
Gareth Bale		
Richard Burton	Pont-rhyd-y-fen	
Aneurin Bevan	Tredegar	1897
Huw Stephens		1981
Tom Jones		
Laura Ashley	Merthyr	
Roald Dahl		1916
Lloyd George	Manceinion	
George Everest		1790
Tanni Grey-Thompson	Caerdydd	
Mam Delia Smith		1919
Tad Bob Marley	Prestatyn	
Nain Hillary Clinton	Pennsylvania (roedd ei rhieni hi'n dŵad o Ferthyr Tudful)	
Taid Russell Crowe		1907

Lle gaeth Shirley Bassey, Colin Jackson, Gareth Bale, Roald Dahl a Tanni Grey-Thompson eu geni?

Lle gaeth Catherine Zeta-Jones a Dylan Thomas eu geni?

Pryd gaeth Shirley Bassey ac Anthony Hopkins eu geni?

Pryd gaeth Rhys Ifans a Colin Jackson eu geni?

Sgwrs – Yn y Clwb Cymraeg yn Llundain

- A:** Lle gest ti dy eni?
- B:** Mi ges i fy ngeni yn Ysbyty Abercastell.
- A:** Wel, wel, mi ges i fy ngeni yn Ysbyty Trecastell. Ddim yn bell.
- B:** Wel, wir, byd bach! Lle est ti i'r ysgol 'ta?
- A:** Mi es i i'r ysgol yn Nhre Castell, wrth gwrs. Lle est ti i'r ysgol?
- B:** Mi es i i'r ysgol gynradd yn Abercastell ac i'r ysgol uwchradd Gymraeg yn Nhre Castell.
- A:** Wel, wir! Es i ddim i'r ysgol Gymraeg ond mi es i i'r ysgol yn Nhre Castell hefyd.
- B:** Lle ddechreuest ti ddysgu Cymraeg, 'ta?
- A:** Yn y coleg yn Nhre Castell mewn dosbarth nos. Mi ges i fy nysgu gan Rhiannon Roberts.
- B:** Anhygoel! Rhiannon Roberts ydy fy mam i!
- A:** Wel, wir, byd bach!
- B:** Diod arall?
- A:** Dim diolch. Roedd hi'n athrawes ofnadwy.

Teulu a ffrindiau

Efo'ch partner, sgwennwch o leia chwe gair am eich teulu neu eich ffrindiau.

Siaradwch

Siaradwch am aelod o'r teulu neu ffrind da. Cofiwch ddeud:

- lle gaeth y person ei eni
- lle gaeth y person ei fagu
- be ydy/bedd gwaith y person
- be mae/bedd o'n/hi'n licio ei wneud

Gwrando a gwylio

Edrychwch ar y fideo a sgwennwch ddau beth am dair o'r genod – lle gaethon nhw eu geni/magu.

1a.

1b.

2a.

2b.

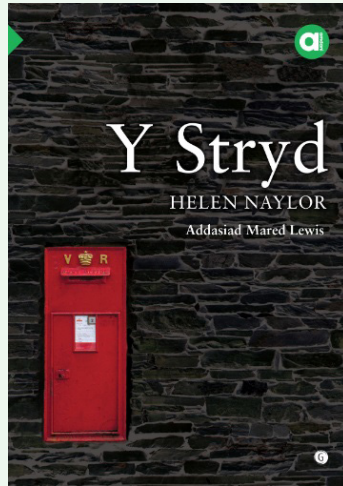
3a.

3b.

Dach chi rŵan yn medru darllen *Y Stryd* gan Mared Lewis. Dach chi'n medru prynu'r llyfr yn eich siop Gymraeg leol neu ar www.gwales.com.

Dyma'r clawr a'r paragraff cynta.

Mae Stryd y Parc yn stryd yn Llandudno, gogledd Cymru.

Un nos Wener ym mis Mawrth, am chwech o'r gloch, roedd pobl yn dod adre o'r gwaith fel arfer. Roedd y plant ysgol adre'n barod.

Robin Radio

a) Atebwch:

Lle mae Marlon a Chuck?

Be mae Ffiffi isio ei wneud?

a)

b)

b) Gwrandewch am:

Mae eich Cymraeg chi'n ardderchog.

Your Welsh is excellent.

Os ca' i ddeud.

If I may say.

Mae hi isio newid ei henw.

She wants to change her name.

c) Cyfieithwch:

She is very well, thanks.

She has red hair.

She burns in the sun.

Help llaw**Y Goddefol – The Passive**

To create the passive pattern (when something happens to the subject), you need to combine 2 familiar elements:

I had + pronoun (e.e. fy, dy, eich) and relevant mutation + verb =

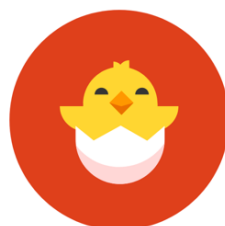
Mi ges i + fy + ngeni

The concise form of the verb **cael** 'to have' is:

mi ges i	mi gaethon ni
mi gest ti	mi gaethoch chi
mi gaeth o/hi	mi gaethon nhw

In order to be confident using this passive voice, you have to be able to use the past tense of cael and the possessive pronouns:

Mi ges i fy ngeni (tr. trwynol)	Mi gaethon ni ein geni
Mi gest ti dy eni (tr. meddal)	Mi gaethoch chi eich geni
Mi gaeth o ei eni (tr. meddal)	Mi gaethon nhw eu geni
Mi gaeth hi ei geni (tr. llaes)	

Brought up

Uned 6 – Adolygu ac Ymestyn

Geirfa

amserlen(ni) *timetable(s)*

adloniant *entertainment*

arfordir(oedd) *coast(s)*

**bwthyn
(bythynnod)** *cottage(s)*

**cimwch
(cimychiaid)** *lobster(s)*

cranc(od) *crab(s)*

cymeriad(au) *character(s)*

dyddiadur(on) *diary (diaries)*

llwybr(au) *path(s)*

addurno *to decorate*

cymdeithasu *to socialise*

amyneddgar *patient*

blasus *tasty*

bob yn ail *every other*

y llall (y lleill) *the other(s)*

Geiriau pwysig i mi...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Gêm o gardiau

				
A	Be sy'n well gynnoch chi – bath neu gawod?	Lle gaethoch chi eich magu?	Gaethoch chi eich geni yn yr haf?	Be brynoch chi ddiwetha ar y we?
2	Dach chi'n nabod rhywun sy'n gyrru car gwyrdd?	Dach chi'n berson amyneddgar?	Lle gaethoch chi eich geni?	Be oeddech chi'n hoffi ei wneud mewn gwersi chwaraeon yn yr ysgol?
3	Dach chi'n mwynhau cymdeithasu?	Lle gaeth eich ffrind gorau chi ei fagu/magu?	Pa ffilm fasech chi'n hoffi ei gweld yn y sinema?	Tasech chi'n cael cynnig malwod mewn bwyty, fasech chi'n bwyta un?
4	Lle dach chi'n siopa Nadolig fel arfer?	Dach chi'n nabod rhywun sy wedi bod i India?	Tasech chi'n cael mynd am noson i ddinas, lle fasech chi'n mynd?	Faint o'r gloch aethoch chi i'r gwely neithiwr?
5	Fasech chi'n hoffi gwyliau sgïo neu wyliau ar lan y môr?	Lle dach chi'n byw?	Lle fasech chi'n hoffi byw, tasai gynnoch chi lawer o bres?	Sgynnoch chi feic?
6	Tasech chi'n medru addurno unrhyw ystafell yn y tŷ, pa un fasai hi?	Tasech chi'n cael pwdin rŵan, be fasech chi'n ei ddewis?	Fasech chi'n medru rhedeg marathon?	Dach chi'n nabod rhywun sy'n gwneud karate/taekwondo/jiwdo?
7	Be dach chi'n hoffi ei wneud yn eich amser sbâr?	Tasech chi'n gweld hysbyseb am gwrs ioga am ddim, fasech chi'n mynd?	I le aethoch chi mewn awyren ddiwetha?	Fasech chi'n hoffi mynd i noson bingo?
8	Tasai gynnoch chi fwy o amser, be fasech chi'n licio ei wneud?	Be doeddech chi ddim yn hoffi ei wneud mewn gwersi chwaraeon yn yr ysgol?	Be fasech chi'n hoffi ei wneud y penwythnos yma?	Lle gaeth eich mam chi ei magu?
9	Tasech chi'n cael tocyn am ddim, fasech chi'n mynd i weld <i>Hamlet</i> ?	Dach chi'n cadw dyddiadur?	O le dach chi'n dŵad yn wreiddiol?	Tasech chi'n ennill raffl, be fasech chi'n hoffi ei ennill?
10	Efo pwy fasech chi'n hoffi cael pryd o fwyd? (person enwog)	Be sy'n digwydd yn y byd chwaraeon eleni?	Tasech chi'n cael paned rŵan, be fasech chi'n ei ddewis?	Dach chi'n nabod rhywun sy'n gweithio mewn garej?
Jac	Faint o'r gloch godoch chi heddiw?	Be ydy'ch gwaith chi?	Be sy ar y teledu nos Sul?	Dach chi'n mwynhau siopa yn y sêls?
Brenhines	Dach chi'n casglu rhywbeth?	Dach chi'n mynd i gampfa o gwbl?	Lle dach chi'n prynu dillad fel arfer?	Dach chi'n nabod rhywun sy'n byw yng Nghanada?
Brenin	Lle dach chi'n prynu bwyd fel arfer?	Dach chi'n nabod rhywun sy'n canu mewn côr?	Dach chi'n hoffi eira?	Fasech chi'n licio paned o goffi?

Adolygu

Be ydy'r cwestiwn?

.....

Mi ges i fy ngeni yn Abertawe.

.....

Mi ges i fy magu ym Aberystwyth.

.....

Mi ges i fy hyfforddi yng Ngholeg Cambria.

.....

Mi ges i fy stopio ar yr A55.

Dach chi'n cofio?

Mi edryches i ar *Newsnight* ddoe.

Mi brynes i fara ddoe.

Mi fwytes i frechdanau ddoe.

Mi ddarllenes i lyfr ddoe.

Mi edrychodd Sam ar *Pobol y Cwm* ddoe.

Mi wnaeth Sam edrych ar *Pobol y Cwm* ddoe.

Mi brynodd o fara ddoe.

Mi wnaeth o brynu bara ddoe.

Mi fwytodd hi frechdanau ddoe.

Mi wnaeth hi fwyta brechdanau ddoe.

Mi ddarllenodd y plant lyfr ddoe.

Mi wnaeth y plant ddarllen llyfr ddoe.

Be waeth Sam ddoe?

Partner A

8.00am	Codi
9.00am	
10.15am	Bwyta brechwast yn y swyddfa
11.15am	
1.30pm	Prynu brechdanau o'r siop
2.30pm	
5.00pm	Gyrru adre
10.00pm	

Partner B

8.00am	
9.00am	Gyrru i'r gwaith
10.15am	
11.15am	Ysgrifennu ebost at y bôs
1.30pm	
2.30pm	Ffonio swyddfa Bangor
5.00pm	
10.00pm	Darllen y papur

Ynganu - Darllenwch yn uchel

Darllenwch y darn yma i'ch partner. Os dach chi'n ddynes, chi ydy Llinos Llywarch. Os dach chi'n ddyn, chi ydy Llion Llywarch.

Helô, Llinos Llywarch/Llion Llywarch dw i. Dw i wedi prynu tafarn y Llew Llwyd. Cogydd dw i. Mi ddysges i sut i goginio yn y coleg yn Llandrindod, ac wedyn yn Llundain mewn gwesty mawr. Mi ges i fy ngeni a fy magu yma yn Llanilltud. Mi benderfynes i werthu fy nghaffi yn Llandudno a phrynu'r Llew Llwyd yn Llanilltud.

Mae polisi arbennig yn y Llew Llwyd – rhaid i bawb sy'n gweithio yma siarad Cymraeg. Mae rhai o'r staff wedi dysgu yn y coleg. Dan ni'n defnyddio bwyd lleol pan dan ni'n medru. Dan ni'n coginio bwyd blasus o Gymru a phitsas, achos mae fy mhartner i'n dŵad o'r Eidal! Mae'n hapus yma yng Nghymru ond mae'n bell i fynd i weld y teulu. Mae bwydlen y Llew Llwyd yn Gymraeg a Saesneg wrth gwrs, ac mae tipyn bach o Eidaleg hefyd!

Mi faswn i'n hoffi ennill seren Michelin yn y Llew Llwyd, a chael rhaglen goginio ar S4C. Taswn i'n cael seren Michelin a rhaglen deledu, mi faswn i'n medru agor y Llew Llwyd fel gwesty bach hefyd. Sgen i ddim digon o bres i wneud hynny eto, ond mae'n braf cael breuddwyd! Mae pob bwrdd yn y tŷ bwyta'n llawn yn y Llew Llwyd am y pythefnos nesa. Ella bydda i'n medru agor tŷ bwyta arall cyn bo hir – y Llew Llwyd yn Llanilltud a'r llall yn Llandudno.

Newidiwch y darn i sôn am Llinos/Llion – Dyma Llinos/ Llion. Mae hi/o wedi prynu... Brawddeg bob yn ail!

Siaradwch – Yr Ardal

- Be sy'n arbennig am y Llew Llwyd?
- Tasech chi'n prynu tafarn neu dŷ bwyta, be fasech chi'n ei wneud yno?
- Sgynnoch chi hoff dŷ bwyta?
- Lle aethoch chi i fwyta allan ddiwetha?

Ni a Nhw

Mi edrychon ni ar y teledu neithiwr.

Mi wnaethon ni edrych ar y teledu neithiwr.

Mi wrandawon ni ar y radio neithiwr.

Mi wnaethon ni wrando ar y radio neithiwr.

Mi arhoson ni yn y tŷ neithiwr.

Mi wnaethon ni aros yn y tŷ neithiwr.

Mi ddarllenon ni lyfr neithiwr.

Mi wnaethon ni ddarllen llyfr neithiwr.

Mi edrychon nhw ar y teledu neithiwr.

Mi wnaethon nhw edrych ar y teledu neithiwr.

Mi wrandawon nhw ar y radio neithiwr.

Mi wnaethon nhw wrando ar y radio neithiwr.

Mi arhoson nhw yn y tŷ neithiwr.

Mi wnaethon nhw aros yn y tŷ neithiwr.

Mi ddarllenon nhw lyfr neithiwr.

Mi wnaethon nhw ddarllen llyfr neithiwr.

1 - i	golchi'r car	darllen y papur
2 - ti	ffonio ffrind	smwddio
3 - fo	cerdded i'r gwaith	dolchi dillad
4 - ni	chwarae pêl-droed	chwarae rygbi
5 - chi	aros yn y tŷ	gwrando ar y radio
6 - nhw	edrych ar y teledu	gwyllo ffilm

Siaradwch - Yr ardal

Efo'ch partner, ysgrifennwch o leia 10 gair am y thema 'Yr ardal'.

Yr ardal

- Pryd symudoch chi i'r ardal yma?
- Be sy yn yr ardal? Oes 'na siop/theatr/ganolfan hamdden/bwll nofio/sinema/orsaf drenau yn yr ardal?
- Be fasech chi'n hoffi ei weld yn yr ardal sy ddim yma ar hyn o bryd?
- Lle dach chi'n hoffi mynd am dro yn yr ardal?
- Dudwch rywbeth am eich hoff le chi yn yr ardal.
- Be fyddwch chi'n ei wneud nesa yn yr ardal?

Gwyllo a gwrando

Gwylwch y fideo am Aberdaron yng ngogledd Cymru. Atebwch y cwestiynau:

1. Lle yn Aberdaron mae'r person yn aros?
.....
2. Faint o dafarnau sy yn Aberdaron?
.....
3. Pryd dach chi'n medru mynd i Ynys Enlli (*Bardsey Island*)?
.....
4. Be dach chi'n medru ei brynu yn y siopau? (2 beth)
.....
5. Lle dach chi'n medru mynd ar y bws bach?
.....
6. Pryd dach chi ddim yn medru defnyddio'r bws bach?
.....
7. Be sy ddim yn Aberdaron?
.....
8. Sut dach chi'n cael pres yn Aberdaron?
.....

Sgwrs – Ar y bws

Gyrrwr bws: Bore da. Croeso i Ben Llŷn a chroeso i'r bws. Mae hi'n braf, tydy?

Cerddwr: Ydy, wir. Ga i ddod ar y bws o Nefyn i Aberdaron? Dw i isio cael cinio ar lan y môr heddiw.

Gyrrwr bws: Cewch, wrth gwrs. Mae'n cymryd 45 munud.

Cerddwr: Gwych. Pryd mae'r bws yn mynd yn ôl o Aberdaron i Nefyn?

Gyrrwr bws: Am chwarter wedi pedwar.

Cerddwr: Perffaith. Dw i isio dŵad yn ôl i gael swper yn Nefyn achos dw i'n aros mewn bwthyn yna.

Gyrrwr bws: Dewch 'ta, ac ymlaciwch!

Cerddwr: Diolch!

Rŵan, defnyddiwch yr amserlen i wneud deialogau newydd.

Bysus Pen Llŷn					
Trefor	08:30	13:00	Llanbedrog	10:45	15:15
Nefyn	08:45	13:15	Abersoch	11:00	15:30
Morfa Nefyn	09:00	13:30	Aberdaron	11:45	16:15
Aberdaron	09:30	14:00	Morfa Nefyn	12:15	16:45
Abersoch	10:15	14:45	Nefyn	12:30	17:00
Llanbedrog	10:30	15:00	Trefor	12:45	17:15

Siaradwch

- Lle dach chi'n hoffi mynd am dro i lan y môr? Pam? Be dach chi'n hoffi ei wneud yna?
- Lle roeddech chi'n mynd i lan y môr pan oeddech chi'n blentyn?

Robin Radio

a) Atebwch:

O le mae Cara'n dŵad yn wreiddiol?

Pwy sy'n dŵad i aros efo hi?

Be dach chi'n medru ei wneud yn y parc?

b) Gwrandewch am:

Mae'r olygfa'n fendigedig. *The view is lovely.*

Be tasai hi'n bwrw glaw? *What if it rained?*

Dydy hi byth yn bwrw glaw. *It never rains.*

c) Cyfieithwch:

Who is coming to stay?

He is eleven years old.

Does your brother like climbing?

Gwyllo

Gwylwch y fideo o Siân James yn canu'r gân 'Ar Lan y Môr'.
Mae hi'n gân enwog.

1. Peidiwch ag edrych ar y geiriau. Faint o weithiau dach chi'n clywed 'ar lan y môr'?
2. Llenwch fylchau rhif 1 – i ymarfer treigladau.
3. Llenwch fylchau rhif 2 – i ymarfer berfau (*verbs*).

Ar lan y môr mae rhosys cochion,

Ar lan y môr mae lilis gwynion,

Ar lan y môr mae ' (1) inne

Yn (2)'r nos a (2)'r bore.

Ar lan y môr mae carreg wastad

Lle bŵm yn (2) gair â'm cariad,

O amgylch hon mae teim yn (2)

Ac ambell sbrigyn o rosmari.

Llawn iawn yw'r môr o swnd a chregyn,
 Llawn iawn yw'r wy o wyn a melyn,
 Llawn iawn yw'r coed o ddail a blode,
 Llawn iawn o (1) ydw inne.

Ar lan y môr mae cerrig gleision,
 Ar lan y môr mae blodau'r meibion,
 Ar lan y môr mae pob rhinwedde,
 Ar lan y môr mae ' (1) inne.

Help llaw

1. Dach chi rŵan wedi dysgu pob person yn y gorffennol cryno (*concise past*).
 Cofiwch, dach chi'n medru defnyddio gwneud hefyd:

Mi wel es i.	Mi wnes i weld.	Mi wel on ni.	Mi wnaethon ni weld.
Mi wel est ti.	Mi wnest ti weld.	Mi wel och chi.	Mi wnaethoch chi weld.
Mi wel odd o.	Mi wnaeth o weld.	Mi wel on nhw.	Mi wnaethon nhw weld.
Mi wel odd hi.	Mi wnaeth hi weld.		

2. Y llall – Dach chi wedi dysgu **arall/eraill** yn barod:

y siop **arall** - *the other shop* y siopau **eraill** – *the other shops*

Dysgwch rŵan:

y llall – *the other (one)* **y lleill** – *the others*

Dw i wedi prynu'r llyfr yma ond dw i ddim wedi prynu'r **llall**.

Dw i'n hoffi'r llyfrau yma, ond dw i ddim yn hoffi'r **lleill**.

Mae un mab yn byw yng Nghaerdydd, ac mae'r **llall** yn byw yng Nghaernarfon.

Dw i'n medru gweld rhai o'r plant, ond lle mae'r **lleill**?

Extend 1

Uned 7 - Dw i'n meddwl bod...

Nod

Mynegi barn *Expressing an opinion*

(dw i'n meddwl bod..., dw i'n meddwl fod o, dw i'n meddwl bod hi, dw i'n meddwl bod nhw)

Geirfa

celf	<i>art</i>
comedi (comedïau)	<i>comedy</i> <i>(comedies)</i>
daearyddiaeth	<i>geography</i>
rhaglen ddogfen (rhaglenni dogfen)	<i>documentary</i> <i>(documentaries)</i>
gwyddoniaeth	<i>science</i>
mathemateg	<i>maths</i>
natur	<i>nature</i>
realiti	<i>reality</i>

rhegi *to swear*

mae'n debyg *it's likely*

arswyd	<i>horror</i>
cartŵn (cartwnau)	<i>cartoon(s)</i>
dyddiad(au)	<i>date(s)</i>
ffantasi	<i>fantasy</i>
sebon	<i>soap</i>
trais	<i>violence</i>

cerddorol	<i>musical</i>
cyffrous	<i>exciting</i>
chwerw	<i>bitter</i>
doniol	<i>amusing, funny</i>
golygus	<i>handsome</i>
gwael	<i>poor (quality)</i>
gwyach	<i>excellent</i>
prydfferth	<i>beautiful</i>

Geiriau pwysig i mi...

.....

.....

Dw i'n meddwl bod rygbi yn iawn.

I think rugby is ok.

Dw i'n meddwl bod golff yn ddiflas.

I think golf is boring.

Dw i'n meddwl bod tennis yn ddiddorol.

I think tennis is interesting.

Dw i'n meddwl bod pêl-droed yn gyffrous.

I think football is exciting.

Be dach chi'n feddwl o rygbi?

What do you think of rugby?

Be dach chi'n feddwl o bêl-droed?

What do you think of football?

Be oeddech chi'n feddwl o ginio ysgol?

What did you think of school dinners?

Be oeddech chi'n feddwl o wersi mathemateg?

What did you think of maths lessons?

Ro'n i'n meddwl bod cinio ysgol yn flasus.

Ro'n i'n meddwl bod mathemateg yn hawdd.

Ro'n i'n meddwl bod gwyddoniaeth yn anodd.

Ro'n i'n meddwl bod hanes yn ddiflas.

Ro'n i'n meddwl bod cerddoriaeth yn iawn.

Ro'n i'n meddwl bod ymarfer corff yn ofnadwy.

Ro'n i'n meddwl bod daearyddiaeth yn ddiddorol.

Ro'n i'n meddwl bod celf yn fendigedig.

Lle mae Aled?

Dw i'n meddwl bod Aled yn gweithio.	<i>I think Aled is working.</i>
Dw i'n meddwl fod o'n gweithio.	<i>I think he's working.</i>
Dw i'n meddwl fod o'n brysur.	<i>I think he's busy.</i>
Dw i'n meddwl fod o yn y gêm.	<i>I think he's in the game.</i>
Dw i'n meddwl fod o ar wyliau.	<i>I think he's on holiday.</i>

Lle mae Elen?

Dw i'n meddwl bod Elen yn sâl.	<i>I think Elen is ill.</i>
Dw i'n meddwl bod hi'n sâl.	<i>I think she is ill.</i>
Dw i'n meddwl bod hi mewn cyfarfod.	<i>I think she is in a meeting.</i>
Dw i'n meddwl bod hi i ffwrdd.	<i>I think she is away.</i>
Dw i'n meddwl bod hi efo'r teulu.	<i>I think she is with the family.</i>

Lle mae pawb heddiw?	
Nain	
Taid	
Mam	
Dad	
Y bôs	
Y tiwtor	

mewn parti	mewn cyfarfod	allan
ar lan y môr	yn y dafarn	yn y parc
yn y gêm	ar wyliau	yn y farchnad

Dw i'n meddwl bod y plant yn dda.	<i>I think the children are good.</i>
Dw i'n meddwl bod nhw'n ddistaw.	<i>I think they are quiet.</i>
Dw i'n meddwl bod nhw'n annwyl.	<i>I think they are sweet.</i>
Dw i'n meddwl bod nhw'n ddiog.	<i>I think they are lazy.</i>
Dw i'n meddwl bod nhw'n ddoniol.	<i>I think they are funny.</i>

Rhaglenni teledu/radio/Ffilmiau

Ffilmiau	Rhaglenni
comedi	dogfen
arswyd	sebon
ffantasi	realiti
rhamantus	newyddion
cartŵn	drama
	hanes
	natur
	coginio
	cerddoriaeth

Siaradwch

- Lle a phryd dach chi'n gwranddo ar y radio?
- Pan oeddech chi'n ifanc, be oeddech chi'n licio ar y radio?
- Pan oeddech chi'n ifanc, be oeddech chi'n licio ar y teledu?
- Be dach chi'n hoffi ar y teledu ar hyn o bryd?
- Be weloch chi ar y teledu ddoe?
- Dach chi'n gwyllo S4C?
- Oes rhaglenni dach chi ddim yn hoffi?
- Pryd aethoch chi i'r sinema ddiwetha? Be weloch chi?

Sgwrs

- Llyfrgellydd:** Nesa!
- Eryl:** Bore da. Dach chi'n brysur heddiw?
- Llyfrgellydd:** Ddim yn brysur iawn. Dw i'n meddwl bod y glaw yn cadw pobl adre.
- Eryl:** Mae gen i bedwar llyfr i ddŵad yn ôl heddiw. Dw i'n meddwl bod y dyddiad yn iawn.
- Llyfrgellydd:** O, mae'n ddrwg gen i, mae'r llyfrau yma'n hwyr.
- Eryl:** O diar! Faint o arian dach chi isio?
- Llyfrgellydd:** Pum deg pum ceiniog yr un – felly dwyr bunt dau ddeg.
- Eryl:** Dyma chi.
- Llyfrgellydd:** O, un munud, sgynnoch chi lyfr arall?
- Eryl:** Dw i ddim yn meddwl bod gen i un arall.
- Llyfrgellydd:** Dw i'n meddwl bod gynnoch chi eiriadur Cymraeg.
- Eryl:** Mae'n ddrwg gen i, mi wnes i anghofio. Dw i'n meddwl bod y geiriadur yn y bag efo'r ffeil dosbarth. Ga i gadw'r geiriadur am bythefnos arall?
- Llyfrgellydd:** Wrth gwrs, ga i eich cerdyn chi?
- Eryl:** Un munud, dw i'n meddwl bod y cerdyn yn fy mag i. Ydy! Dyma chi!
- Llyfrgellydd:** Diolch.
- Eryl:** Ga i'r tri llyfr yma yr wythnos yma, os gwelwch chi'n dda?
- Llyfrgellydd:** Cewch, wrth gwrs. Dyma chi.
- Eryl:** Diolch. Hwyl, ac mi fydda i'n ôl mewn pythefnos.
- Llyfrgellydd:** Hwyl.

Robin Radio

a) Atebwch:

Be sy'n digwydd ar Fehefin y cynta?

Ydy Robin yn mynd i wneud y bingo?

Lle fydd Anti Mair nos Wener?

b) Gwrandewch am:

yn bell i ffwrdd

far away

Sgynnoch chi ddim dyddiadur?

Haven't you got a diary?

Fallai bydda i'n mynd i Eisteddfod yr Urdd.

*Perhaps I'll be going to the Urdd Eisteddfod.***c) Cyfieithwch:***May I ask...?**Phone again in May.**Are you free this Friday night?***Help llaw**

1. Yn Saesneg: *I think (that) the book is good.*

Yn Gymraeg: dach chi'n deud **bod**:

Dw i'n meddwl **bod** y llyfr yn dda.

2. **Bod** changes with some pronouns:

fod o/ei fod o (treigladd meddal ar ôl **ei** (gwr), fel brawd > ei frawd o)

bod hi/ ei bod hi (dim treigladd i **b** ar ôl **ei** (ben))

bod nhw/eu bod nhw (dim treigladd ar ôl **eu**)

3. **Bod** can be past (imperfect) as well as present:

Dw i'n meddwl bod hi'n dda.

I think she is good.

Ro'n i'n meddwl bod hi'n dda.

I thought she was good.

Opinions 2

Uned 8 – Arddodiaid (*Prepositions*)

Nod

Dysgu sut i ddefnyddio'r arddodiaid **i, ar, at** *Learning how to use prepositions*

Geirfa

derbynfa	<i>reception</i>
gwefan(nau)	<i>website(s)</i>
neges(euon)	<i>message(s)</i>
nofel(au)	<i>novel(s)</i>
stori (storïau)	<i>story (-ies)</i>

anfon	<i>to send</i>
cyfarfod	<i>to meet</i>
dibynnu (ar)	<i>to depend (on), to rely (on)</i>
postio	<i>to post</i>
rhoi gwybod (i)	<i>to inform</i>
sylwi (ar)	<i>to notice</i>
ymweld (â)	<i>to visit</i>

ar yr un pryd	<i>at the same time</i>
y dyddiau hyn	<i>these days</i>

cofiant (cofiannau)	<i>biography (biographies)</i>
gwahoddiad(au)	<i>invitation(s)</i>
gweinidog(ion)	<i>minister(s)</i>
hunangofiant (hunangofiannau)	<i>autobiography (autobiographies)</i>
llythyr(au)	<i>letter(s)</i>
optegydd	<i>optician</i>
parsel(i)	<i>parcel(s)</i>

Eidalaidd	<i>Italian (e.e. bwyd)</i>
ffeithiol	<i>factual</i>

Geiriau pwysig i mi...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

I - Dach chi'n cofio?

Rhaid **i mi** fynd.

Rhaid **i ti** fynd.

Rhaid **iddo fo** fynd.

Rhaid **iddi hi** fynd.

Rhaid **i ni** fynd.

Rhaid **i chi** fynd.

Rhaid **iddyn nhw** fynd.

Efo'ch partner, newidiwch y brawddegau. Dilynwch y patrwm:

Rhaid i Tom ganu. > Rhaid iddo fo ganu.

Rhaid i Siôn gofrestru. >

Rhaid i Margot ddawnsio. >

Rhaid i Anthony actio. >

Rhaid i dîm Cymru ennill. >

Rhaid i Gwyn warchod. >

Rhaid i'r plant ymarfer. >

Gofyn i

Dw i'n mynd i ofyn i Dafydd.

I'm going to ask Dafydd.

Dw i'n mynd i ofyn iddo fo.

I'm going to ask him.

Dw i'n mynd i ofyn iddi hi.

I'm going to ask her.

Dw i'n mynd i ofyn iddyn nhw.

I'm going to ask them.

Rhoi i

Rhaid i mi roi anrheg i Siân.

I've got to give Siân a present.

Rhaid i mi roi anrheg i ti.

I've got to give you a present.

Rhaid i mi roi anrheg i'r plant.

I've got to give the children a present.

Rhaid i mi roi anrheg i bawb.

I've got to give everyone a present.

Prynu i

Dach chi angen siopa! Rhaid i chi brynu anrheg i Aled (8 oed), Ffion (22 oed, sy'n mynd i deithio'r byd), eich tiwtor, Taid (70 oed) a Huw a Gwen sy'n priodi.

	chi				
Aled					
Ffion					
y tiwtor					
Taid					
Huw a Gwen					

Be mae pawb arall yn mynd i brynu iddyn nhw?
 Dach chi'n cytuno â rhywun?
 Defnyddiwch y patrwm: 'Dw i'n mynd i brynu XX i Aled'.

Ar**Edrych ar**

Edrychwch ar S4C bob nos.
 Edrychwch arno fo.
 Edrychwch arni hi.
 Edrychwch arnyn nhw.

Look at S4C every night.
Look at him/it.
Look at her/it.
Look at them.

Gwrando ar

Gwrandewch ar Radio Cymru bob dydd.
 Gwrandewch arna i.
 Gwrandewch arnon ni.
 Gwrandewch arnyn nhw.

Listen to Radio Cymru every day.
Listen to me.
Listen to us.
Listen to them.

edrych	✓ neu ✗	gwrando	✓ neu ✗
y ddrama (hi)		Robin Radio (fo)	
y papur newydd (fo)		y neges ffôn (hi)	
y gwaith cartref (fo)		y plant yn darllen (nhw)	
y cwestiynau (nhw)		y cyfweliad (fo)	
y ffilm (hi)		y rhaglen radio (hi)	
y gêm (hi)		y tiwtor (hi/fo)	

At

Anfon at

Pwy anfonodd ebost?

Anfonodd John ebost **at Chris**.

Anfonodd John ebost **ata i**.

Anfonodd John ebost **atat ti**.

Anfonodd John neges **ato fo**.

Anfonodd John neges **ati hi**.

Anfonodd John lythyr **aton ni**.

Anfonodd John lythyr **atoch chi**.

Anfonodd John flodau **atyn nhw**.

John sent Chris an email.

John sent me an email.

John sent you an email.

John sent him a message.

John sent her a message.

John sent us a letter.

John sent you a letter.

John sent them flowers.

Sgwennu at

Wyt ti wedi sgwennu at Elen?

Mi sgwennes i ati hi ddoe.

Dw i'n sgwennu ati hi rŵan.

Dw i'n mynd i sgwennu ati

hi yfory.

Wyt ti wedi sgwennu at Emyr?

.....

Wyt ti wedi sgwennu at y plant?

.....

Wyt ti wedi postio cerdyn at Siân?

.....

	ddoe	yfory	X
y Prif Weinidog			
y cymdogion			
y tiwtor			
y pennaeth			

Mynd at

Pryd wyt ti'n mynd at y deintydd?
 Pryd wyt ti'n mynd at y doctor?
 Pryd wyt ti'n mynd at yr optegydd?
 Pryd wyt ti'n mynd at y rheolwr?

*When are you going to the dentist?
 When are you going to the doctor?
 When are you going to the optician?
 When are you going to the manager?*

Cofio at

Dw i'n mynd i weld Siôn yfory.
 Dw i'n mynd i weld Siân yfory.
 Dw i'n mynd i weld Siôn a Siân
 yfory.
 Dw i'n mynd i weld Siôn, Siân
 a'r plant yfory.

Cofia fi ato fo.
 Cofia fi ati hi.
 Cofia fi atyn nhw.

*Give him my regards.
 Give her my regards.
 Give them my regards.*

Cofia fi at bawb.

*Give everyone my
 regards.*

Edrych ymlaen at

Efo'ch partner, dilynwch y patrwm:

Wyt ti'n edrych ymlaen at y parti?

Ydw, dw i'n edrych ymlaen ato fo.
 Nac ydw, dw i ddim yn edrych
 ymlaen ato fo.

Wyt ti'n edrych ymlaen at y briodas?

Wyt ti'n edrych ymlaen at y cyfarfodydd?

Wyt ti'n edrych ymlaen at yr arholiadau?

Wyt ti'n edrych ymlaen at y criced?

Wyt ti'n edrych ymlaen at y cyfveliadau?

Wyt ti'n edrych ymlaen at y ddrama?

Wyt ti'n edrych ymlaen at y cyngerdd?

Wyt ti'n edrych ymlaen at y gystadleuaeth?

Wyt ti'n edrych ymlaen at y dosbarth?

Wyt ti'n edrych ymlaen at y ffair?

Negeseuon ebost – Llenwch y bylchau

PWYSIG: Neges i Eryl: Rhaid i mi ofyn ti am help. Mae Pat Phillips yn dŵad o'r brif swyddfa heddiw am ddeg o'r gloch. Mae o'n meddwl bod problem yn y swyddfa. Rhaid i ti ei gyfarfod o yn y dderbynfa. Rhaid i ti ofyn fo fynd y rheolwr data i gael y ffigyrau. Wedyn rhaid i ti wneud paned fo. Wyt ti'n medru anfon ebost i ar ôl y cyfarfod i ddeud sut aeth pethau? Diolch!

PWYSIG: Neges i Eryl: Rhaid i mi ofyn ti am help. Mae Pat Phillips yn dŵad o'r brif swyddfa heddiw am ddeg o'r gloch. Mae hi'n meddwl bod problem yn y swyddfa. Rhaid i ti ei chyfarfod hi yn y dderbynfa. Rhaid i ti ofyn hi fynd y rheolwr data i gael y ffigyrau. Wedyn rhaid i ti wneud paned hi. Wyt ti'n medru anfon ebost i ar ôl y cyfarfod i ddeud sut aeth pethau? Diolch!

PWYSIG: Neges i Miss Jones: Rhaid i ni ofyn chi am help. Mae Pat Phillips yn dŵad o'r brif swyddfa heddiw am ddeg o'r gloch. Mae o'n meddwl bod problem yn y swyddfa. Rhaid i chi ei gyfarfod o yn y dderbynfa. Rhaid i chi ofyn fo fynd y rheolwr data i gael y ffigyrau. Wedyn rhaid i chi wneud paned fo. Dach chi'n medru anfon ebost ni ar ôl y cyfarfod i ddeud sut aeth pethau? Diolch!

Llongau rhyfel

Wyt ti wedi...

gofyn i'r bôs? (fo/hi)	rhoi paned i Dafydd? (fo)	sgwennu nodyn ata i? (ti)	gwrando ar Robin Radio? (fo)	anfon cerdyn post at dy ffrind? (fo/hi)
edrych ar luniau'r briodas? (nhw)	anfon neges at y bobl yn y dosbarth? (nhw)	gwrando ar y neges? (hi)	gofyn i'r rheolwr banc? (fo/hi)	gofyn i'r dosbarth? (nhw)
gwrando ar y gân newydd? (hi)	gofyn i Llinos? (hi)	anfon ebost at y bôs? (hi/fo)	rhoi'r parcel i'r cymdogion? (nhw)	edrych ar y ffilm Gymraeg? (hi)

Sgwrs ar y ffôn - Parti Pen-blwydd syrpréis!

Eryl: Helô, Jo. Eryl yma.

Jo: Wel, wel, dyna syrpréis! Sut wyt ti ers talwm?

Eryl: Dw i'n dda iawn, diolch, ond dw i'n trefnu parti syrpréis i Pat. Mae o'n hanner cant ym mis Awst.

Jo: Ydy o wir? Pryd mae'r parti?

Eryl: Nos Sadwrn, Awst y cynta, yng nghlwb criced Bryncastell.

Jo: Dw i'n siŵr bydda i'n rhydd. Wyt ti wedi anfon y gwahoddiadau eto?

Eryl: Wel, dw i wedi anfon at ei ffrindiau coleg, ond roeddech chi'n gweithio i'r cyngor ar yr un pryd. Rwyt ti'n nabod ffrindiau gwahanol. Wyt ti'n medru rhoi gwybod iddyn nhw?

Jo: Be am blant Pat?

Eryl: Maen nhw'n gwybod yn barod, ond chwarae teg i Chris, mae'n bell iddo fo ddŵad o Ganada.

Jo: Be am anrheg iddo fo? Oes gen ti syniadau?

Eryl: Be am docyn llyfrau?

Jo: Syniad da!

Siaradwch - Darllen

Llyfrau	Arall
nofelau ffeithiol storïau taith coginio cofiant/cofiannau hunangofiant/hunangofiannau	papurau newydd print papurau newydd ar y we cylchgrawn/cylchgronau gwefan/gwefannau

Sgwrs:

A: Be ddarllenoed chi ddiwetha?

B: Mi ddarllenes i Y Stryd.

A: Dw i'n gweld. Pwy sgwennodd y llyfr?

B: Mared Lewis oedd yr awdur.

A: Am be oedd y llyfr?

B: Hanes pobol sy'n byw ar un stryd.

A: Diddorol! Wnaethoch chi fwynhau'r llyfr?

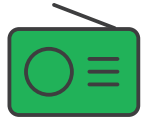
B: Do, roedd o'n ardderchog.

A: Gwych. Ga i fenthyg y llyfr?

B: Cewch wrth gwrs, dyma chi.

- Dach chi'n hoffi darllen?
- Dach chi'n darllen papur newydd a/neu gylchgrawn?
- Pan oeddech chi'n blentyn, pa fath o lyfrau oeddech chi'n eu licio?
- Lle dach chi'n darllen fel arfer? Pryd dach chi'n darllen fel arfer?
- Dach chi wedi darllen llyfr Cymraeg eto?
- Be oedd y llyfr diwetha wnaethoch chi ddarllen?
- Dach chi'n defnyddio llyfrgell o gwbl?

Robin Radio

- a) Atebwch:** Lle fydd Robin yn mynd gynta?
- Lle fydd o'n mynd wedyn?
- Pam dydy Robin ddim isio mynd i'r syrjri?
- b) Gwrandewch am:**
- Dyna ddiwedd rhaglen arall. *That's the end of another programme.*
- Dw i ddim yn meindio. *I don't care.*
- Pobl sy isio cwyno. *people who want to complain.*
- c) Cyfieithwch:**
- What's the matter?*
- I've got to go to the dentist.*
- Give her my regards.*

Help llaw

- Prepositions (arddodiaid) are small words which describe a relationship between things. They are often followed by a soft mutation. This is true of the 3 prepositions in Uned 8 – **i, ar, at**.*
- Prepositions can conjugate (change) before a pronoun:*

i	ar	at
i mi	arna i	ata i
i ti	arnat ti	atat ti
iddo fo	arno fo	ato fo
iddi hi	arni hi	ati hi
i ni	arnon ni	aton ni
i chi	arnoch chi	atoch chi
iddyn nhw	arnyn nhw	atyn nhw

3. *Here are some of the most familiar combinations of verbs and prepositions.*

i	ar	at
gofyn	edrych	mynd (person)
rhoi	gwrandu	sgwennu (person)
dangos	gwenu	anfon (person)
cynnig	dibynnu	cofio
gweithio	sylwi	edrych ymlaen
mynd (lle)		

4. *The preposition **i** is very useful as it means **for** when referring to people, e.g.*

i'r plant	<i>for the children</i>
prynu anrheg i Dai	<i>to buy a present for Dai</i>
coginio i chi	<i>to cook for you</i>

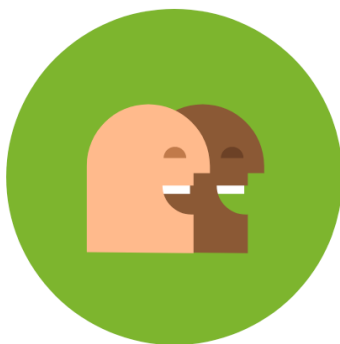
5. **at** – Dan ni fel arfer yn defnyddio **at** efo **mynd** ac **anfon** o flaen pobl, ond **i** o flaen llefydd:

Dw i'n mynd **at** y meddyg.

Dw i'n mynd **i**r ysbyty.

Dw i'n anfon cerdyn **at** fy ffrind.

Dw i'n anfon cerdyn **i** Awstralia.

Must & Must Not

Health

Uned 9 - Mwy o Arddodiaid!

Nod

Dysgu'r arddodiaid **am, wrth** *Learning more prepositions*

Geirfa

cwningen (cwingod)	<i>rabbit(s)</i>
cynffon(nau)	<i>tail(s)</i>
dafad (defaid)	<i>sheep</i>
gafr (geifr)	<i>goat(s)</i>
gwartheg	<i>cattle</i>
gwiwer(od)	<i>squirrel(s)</i>
gŵydd (gwyddau)	<i>goose (geese)</i>
hwyaden (hwyaid)	<i>duck(s)</i>
iâr (ieir)	<i>hen(s)</i>

anghytuno (â)	<i>to disagree</i>
sôn (am)	<i>to mention</i>
ymddiheuro	<i>to apologise</i>

heibio *past*

aderyn (adar)	<i>bird(s)</i>
blawd	<i>flour</i>
bochdew(ion)	<i>hamster(s)</i>
ceiliog(od)	<i>cockerel(s)</i>
cyw(ion)	<i>chick(s)</i>
eliffant(od)	<i>elephant(s)</i>
jiráf (jiraffod)	<i>giraffe(s)</i>
llo (lloi)	<i>calf (calves)</i>
llwynog(od)	<i>fox(es)</i>
mochyn (moch)	<i>pig(s)</i>
mochyn cwta	<i>guinea pig</i>
mwnci (mwnciod)	<i>monkey(s)</i>
oen (ŵyn)	<i>lamb(s)</i>
pris(iau)	<i>price(s)</i>
teigr(od)	<i>tiger(s)</i>

Geiriau pwysig i mi...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Am

Rhaid i rywun fynd i'r cyfarfod yn Barcelona!

Be **am Bethan**?

What about Bethan?

Be **amdana i**?

What about me?

Be **amdanat ti**?

What about you?

Be **amdano fo**?

What about him?

Be **amdani hi**?

What about her?

Be **amdanon ni**?

What about us?

Be **amdanoch chi**?

What about you?

Be **amdanyn nhw**?

What about them?

Dan ni wedi bod yn siarad amdanoch chi.

We have been talking about you.

Dan ni wedi bod yn poeni amdanoch chi.

We have been worried about you.

Dan ni wedi bod yn chwilio amdanoch chi.

We have been looking for you.

Dan ni wedi bod yn aros amdanoch chi.

We have been waiting for you.

Defnyddiwch y brawddegau isod pan dach chi'n siarad am y tabl:

Dw i'n siarad am XX yn aml.

Dw i'n siarad am XX weithiau.

Dw i ddim yn siarad am XX yn aml.

Dw i ddim yn siarad am XX o gwbl.

Pa mor aml dach chi'n siarad am rygbi?

Dw i'n siarad amdano fo'n aml.

Siarad am...	yn aml	weithiau	dim yn aml	dim o gwbl
rygbi (fo)				
y gwaith (fo)				
y dosbarth Cymraeg (fo)				
y ddynes drws nesa (hi)				
y teulu (nhw)				
operâu sebon (nhw)				
(person yn y newyddion)				

Wrth

Ydy hi wedi deud wrth Delyth ?	<i>Has she told Delyth?</i>
Ydy hi wedi deud wrtho i ?	<i>Has she told me?</i>
Ydy hi wedi deud wrthot ti ?	<i>Has she told you?</i>
Ydy hi wedi deud wrthyn nhw ?	<i>Has she told them?</i>

Efo'ch partner, dilynwch y patrwm:

Wyt ti wedi deud wrth Ben?	Ydw , dw i wedi deud wrtho fo.
Ydy Ben wedi deud wrth Beth?
Ydy Beth wedi deud wrth y teulu?
Ydyn nhw wedi deud wrth y lleill?
Ond dw i ddim wedi deud wrth neb!	

Llongau rhyfel**Wyt ti'n...?**

poeni am dy deulu di? (nhw)	deud wrth y tiwtor? (fo/hi)	aros am y plant? (nhw)	meddwl am y prawf? (fo)	aros am y bws? (fo)
meddwl am agor gwesty? (fo)	siarad am dy waith di? (fo)	poeni am y Gwasanaeth lechyd? (fo)	chwilio am dy ffôn di? (fo)	darllen am y brotest? (hi)
edrych ar y wefan? (hi)	edrych ar y rhaglen newydd? (hi)	meddwl am y penwythnos? (fo)	poeni am yfory? (fo)	gofyn am brisiau'r llyfrau? (nhw)
siarad am dy swydd di? (hi)	deud wrth y teulu? (nhw)	meddwl am y Nadolig? (fo)	poeni am yr arholiad? (fo)	siarad am y bobl drws nesa? (nhw)
gwrando ar y gân newydd? (hi)	chwilio am dy goriadau di? (nhw)	poeni am y treigladau? (nhw)	meddwl am symud tŷ? (fo)	gwrando arnon ni? (chi)

Ffeindiwch yr ateb:

1. Peidiwch â phoeni	a. wrth y staff
2. Mi wnes i ofyn cwestiwn	b. arnoch chi
3. Cofiwch fi	c. ar y teledu
4. Dw i'n gwranddo	ch. amdanyn nhw
5. Mi edryches i	d. at bawb
6. Mi wnes i ddeud	dd. iddo fo

Sgwrs

Crysau duon = *black shirts*, hefyd y Crysau Duon ydy'r enw Cymraeg am dîm rygbi Seland Newydd yr *All Blacks*

Ffôn yn canu

- Meinir:** Helô?
- Marc:** Helô, cariad, dw i'n ffonio o'r gwaith. Mae gen i newyddion cyffrous.
- Meinir:** Gwych! Be ydy dy newyddion di, cariad?
- Marc:** Rhaid i mi fynd i Seland Newydd am dri mis efo'r gwaith.
- Meinir:** Be? Faint o bobl sy'n mynd?
- Marc:** Dim ond fi.
- Meinir:** Pryd wyt ti'n mynd?
- Marc:** Ym mis Gorffennaf.
- Meinir:** Ond be amdana i?
- Marc:** Mi fyddi di'n iawn am dri mis.
- Meinir:** Be am y plant?
- Marc:** Dw i ddim yn poeni amdany'n nhw, mi fyddan nhw'n iawn.
- Meinir:** Ond sut fyddwn ni'n siarad efo ti?
- Marc:** Mi fydda i'n medru siarad efo chi drwy'r cyfrifiadur.
- Meinir:** Wel, mi fyddwn ni'n edrych ymlaen at sgwrs efo ti bob nos.
- Marc:** Ym...ie...wel, mi fydda i'n meddwl amdano'ch chi yn yr haf yng Nghymru, achos mi fydd hi'n aeaf yn Seland Newydd!
- Meinir:** Ym, un munud!
- Marc:** Be, cariad?
- Meinir:** Ydy Cymru yn mynd ar daith rygbi i Seland Newydd ym mis Gorffennaf?
(saib)
- Marc:** Ydyn nhw? Mi anghofies i am y rygbi... wel, fallai bydda i'n medru gweld un gêm ac mi fydda i'n medru prynu crysau duon i'r plant.
- Meinir:** Hy! Cofia fi at y Crysau Duon!
- Marc:** Cariad? Cariad?...

Gêm Arddodiaid

Dechrau

Yn ôl i'r
dechrau

dysgucymraeg.cymru
learnwelsh.cymru

Dan ni'n deud
wrth
chi

Rwyt ti'n
sôn am
fi

Maen nhw'n
meddwl am
ti

Dw i'n edrych
ymlaen at
fo

Mae hi'n
mynd at
chi

Mi ofynnes i i
fo

Dw i'n
gwrando ar
fo

Deudwch wrth
nhw

Mi sonioch
chi am
nhw

Dw i'n
ymddiheuro am
fo

Be sy'n
bod ar
hi?

Mi anfonas i
lythyr at
fo

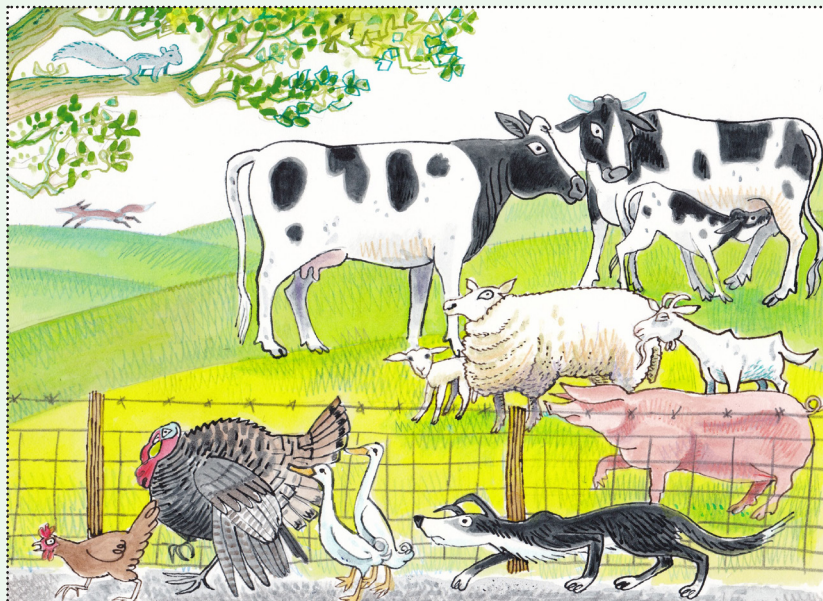
Siaradwch - Anifeiliaid

Efo'ch partner, sgwennwch o leia ddeg gair ar y thema **anifeiliaid**.

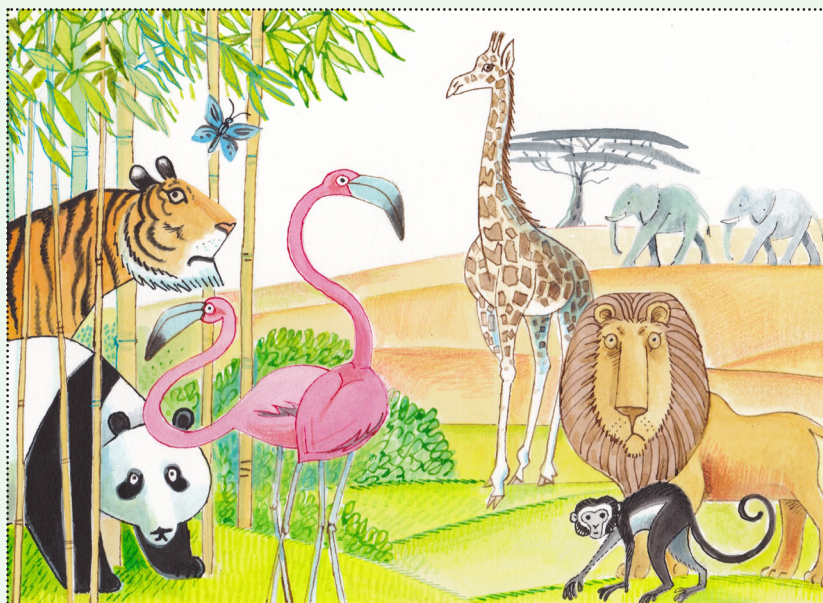
Efo'ch partner, sgwennwch enwau'r anifeiliaid anwes ger yr anifeiliaid.

- Sgynnoch chi anifail neu anifeiliaid anwes?
- Fosech chi'n licio cael anifail anwes/anifail anwes arall?
- Oedd gynnnoch chi anifail/anifeiliaid anwes pan oeddech chi'n blentyn?

Efo'ch partner, sgwennwch enwau'r anifeiliaid fferm yma ger yr anifeiliaid.

- Dach chi'n byw ar fferm rŵan?
- Dach chi'n nabod rhywun sy'n byw ar fferm?
- Dach chi wedi byw ar fferm?
- Oes 'na rywun yn eich teulu chi wedi byw ar fferm?
- Fasech chi'n hoffi byw ar fferm?

- Sgynnoch chi hoff anifail 'egsotig'?
- Oes 'na unrhyw anifail dach chi ddim yn licio?

'Anifail anwes' gan Emyr Davies

'Gawn ni anifail anwes?'
Y cwestiwn mawr ges i;
'Wel, cewch... dw i'n dad caredig...
Mi gewch fwji, cath neu gi.'

Mi edrychodd Twm ar Mari
Â llygaid mawr y plant.
Mi ddaeth ateb ar ôl eiliad:
'Dim diolch. Eliffant!'

Be ydy'r lluosog? Gweithiwch efo'ch partner.

Anifail

cath

gwiwer

buwch

cwningen

ceiliog

eliffant

llwynog

teigr

Anifeiliaid

Nesa, sgwennwch ansoddair (*adjective*) i ddisgrifio pob anifail – yr unigol (*singular*) a'r lluosog (*plural*).

Robin Radio

a) Atebwch: Be mae Robin yn ei wneud ar ddiwedd y rhaglen heddiw?

.....
Sut mae pobol yn cysylltu efo rhaglen Robin?

.....
Ydy Robin isio siarad efo Alwen?

b) Gwrandewch am:

pobl arbennig iawn

very special people

y rhai sy'n gwrando arnon ni

those who listen to us

rhaid i chi gael rheswm

you must have a reason

c) Cyfieithwch:

This programme is about you. (chi)

You told us. (chi)

nothing interesting

Help llaw

1. **am** and **wrth** both conjugate:

am

amdana **i**
 amdan**at ti**
 amdano **fo**
 amdani **hi**
 amdan**on ni**
 amdan**och chi**
 amdany**n nhw**

wrth

wrth**o i**
 wrth**ot ti**
 wrth**o fo**
 wrth**i hi**
 wrth**on ni**
 wrth**och chi**
 wrth**yn nhw**

2. **am** often means **about**:

e.e. poeni, siarad, cwyno, sgwennu, darllen, clywed, sôn.

Ond, dysgwch:

chwilio am
 anfon am
 talu am
 aros am

to look for
to send for
to pay for
to wait for

Uned 10 – Wnei di agor y ffenest?

Nod

Mynegi bwriad, cynnig gwneud rhywbeth a gofyn cymwynas

Expressing an intention, offering to do something and asking a favour

(mi wna i, wnei di? mi wneith o/hi, mi wnawn ni, wnewch chi? mi wnân nhw)

Geirfa

eitem(au)	<i>item(s)</i>
ffafr(au)	<i>favour(s)</i>
gôl (goliau)	<i>goal(s)</i>
gwawr	<i>dawn</i>
lawnt(iau)	<i>lawn(s)</i>
llaw (dwylo)	<i>hand(s)</i>

difetha	<i>to spoil</i>
benthyg	<i>to borrow, to lend</i>
ebostio	<i>to email</i>
gwrthod	<i>to refuse</i>
pobi	<i>to bake</i>

clecs	<i>gossip</i>
creision	<i>crisps</i>
cwsmer(iaid)	<i>customer(s)</i>
emyn(au)	<i>hymn(s)</i>
twll (tyllau)	<i>hole(s)</i>

dawnus	<i>talented</i>
personol	<i>personal</i>
ysgafn	<i>light</i>

mwyr neu lai	<i>more or less</i>
materion cyfoes	<i>current affairs</i>

Geiriau pwysig i mi...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dach chi'n cofio?

Mi wnes i'r coffi.

Dysgwch rŵan:

Mi wna i'r coffi.

I'll make the coffee.

Mi wna i'r swper.

I'll make the supper.

Mi wna i'r smwddio.

I'll do the ironing.

Mi wna i'r siopa.

I'll do the shopping.

Yfory:

Mi wna i godi am saith o'r gloch.

I will get up at seven o'clock.

Mi wna i fwyta cinio am hanner dydd.

I will eat lunch at midday.

Mi wna i goginio swper am chwech o'r gloch.

I will cook supper at six o'clock.

Mi wna i edrych ar y teledu am naw o'r gloch.

I will watch television at nine o'clock.

Mi wna i gysgu am ddeg o'r gloch.

I will sleep at ten o'clock.

Pryd wnei di godi yfory?

When will you get up tomorrow?

Pryd wnei di fwyta cinio yfory?

When will you eat lunch tomorrow?

Pryd wnei di gysgu yfory?

When will you sleep tomorrow?

Pryd wnei di edrych ar y teledu yfory?

When will you watch television tomorrow?

Enw	codi	bwyta cinio	cysgu

Wna i ddim codi'n gynnar yfory.

I won't get up early tomorrow.

Wna i ddim bwyta brecwast yfory.

I won't eat breakfast tomorrow.

Wna i ddim ebostio ffrind yfory.

I won't email a friend tomorrow.

Wna i ddim pobi cacen yfory.

I won't bake a cake tomorrow.

Wnei di helpu efo'r gwaith?

Will you help with the work?

Wnei di dalu'r bil?

Will you pay the bill?

Wnei di roi lifft i mi?

Will you give me a lift?

Wnei di fenthg dy gar di i fi?

Will you lend me your car?

Wna i (wrth gwrs). ✓

Na wna i (mae'n ddrwg gen i). ✗

benthg £10 i mi?	codi'r plant o'r ysgol?	trefnu cyfarfod?
llenwi'r tanc petrol?	helpu yn y bore coffi?	prynu tocyn raffl?
siarad Cymraeg efo fi?	smwddio'r dillad?	golchi'r llestri?
agor y llenni?	dawnsio efo fi?	mynd â'r llyfr yn ôl i'r llyfrgell?
cario'r bocsi i mi?	gorffen y gwaith cartre i mi?	gwarchod y plant i mi?

Yn y ganolfan hamdden:

Mi wneith Ceri chwarae criced.

Ceri will play cricket.

Mi wneith Sam chwarae sboncen.

Sam will play squash.

Mi wneith Nerys nofio.

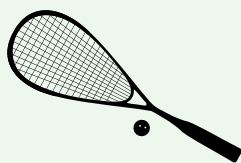
Nerys will swim.

Mi wneith Jo ddysgu jiwdo.

Jo will learn judo.

Ceri

Sam

Nerys

Jo

Ar ôl y dosbarth:

Mi wnawn ni yrru adre.	<i>We will drive home.</i>
Mi wnawn ni gerdded adre.	<i>We will walk home.</i>
Mi wnawn ni ymlacio.	<i>We will relax.</i>
Mi wnawn ni goginio.	<i>We will cook.</i>

Be wnewch chi rŵan?	<i>What will you do now?</i>
Be wnewch chi nesa?	<i>What will you do next?</i>
Be wnewch chi yfory?	<i>What will you do tomorrow?</i>
Be wnewch chi ar ôl y dosbarth?	<i>What will you do after class?</i>

Cyn y parti

Mi wnân nhw ebostio pawb.	<i>They will email everyone.</i>
Mi wnân nhw addurno'r ystafell.	<i>They will decorate the room.</i>
Mi wnân nhw brynu anrheg.	<i>They will buy a present.</i>
Mi wnân nhw bobî cacen.	<i>They will bake a cake.</i>

Rhaglenni Cymraeg y penwythnos:**Dydd Sadwrn**

Cân y Wawr	Eitemau am ffermio a natur, caneuon ysgafn
Mae gen i broblem	Cyngor Anti Mair
Tri brawd o Bontypridd	Drama drist
Rygbi, rygbi!	Rhaglen am dimau rygbi Cymru
Y Goliau i gyd	Pêl-droed yng Nghymru a gwledydd eraill
Newyddion	
Dysgwyr dawnus	Rhaglen am ddysgwyr a'u talentau arbennig
Noson Lawen iawn	Cerddoriaeth, comedi, eitemau ysgafn

Dydd Sul

Plant y Pentre	Opera sebon i blant
Cwis y Ganrif	Cwis am hanes Cymru a'r byd
Newyddion	
Bys ar y Pyls	Rhaglen materion cyfoes
Cegin Catrin	Coginio a chlecs
Gardd Gareth a Gwyn	O'r ardd arbennig ar lan y môr ger Aberystwyth
Emynau Cymru	Emynau ac eitemau lleol o gapeli ledled Cymru
Taclo'r Treigladau	Cwrs gramadeg Cymraeg ar y radio cyn cysgu

Holiadur**Be wnest ti a be wnei di?**

	Enw	Enw	Enw	Enw
dydd Sadwrn diwetha				
nos Sadwrn diwetha				
ddoe				
heno				
yfory				
dydd Sul nesa				

Ymarfer – Dilynwch y patrwm:

Dw i wedi colli fy ffôn.

Be wnei di rŵan?

Mae Mair yn ymddeol heddiw.

.....

Mae o wedi colli'r bws.

.....

Does 'na ddim trydan yn y tŷ.

.....

Mae pawb wedi cael y sac.

.....

Mae'r tiwtor ar streic.

.....

Ymarfer – Problemau! Be sy'n bod? Dilynwch y patrwm:

Be sy'n bod ar y car?

Wneith o ddim dechrau.

Be sy'n bod ar y cyfrifiadur?

.....

Be sy'n bod ar y tomatos?

.....

Be sy'n bod ar y cwsmer?

.....

Be sy'n bod ar y bachgen?

.....

Be sy'n bod ar y tiwtor?

.....

Be wnei di ym mis...?

canu carolau (I)	torri'r lawnt (Ch)	anfon cerdyn Santes Dwynwen (M)
mynd i'r Eisteddfod Genedlaethol (E)	chwarae tric ffŵl Ebrill (M)	gwneud dyn eira (M)
mynd i barti nos Galan (G)	mynd i Wimbledon (A)	mynd i barti Nadolig (M)
prynu wy Pasg (H)	nofio yn y môr (T)	dringo'r Wyddfa (Rh)

Efo'ch partner, dilynwch y patrwm:

Wna i ddim canu carolau ym mis Ionawr, mi wna i ganu carolau ym mis Rhagfyr.

Gwranddo

Mae'r ferch yn gofyn saith ffafr. Wnewch chi roi'r ffafrau yn eu trefn (*in order*)?

Mynd â hi i'r archfarchnad i siopa

Rhoi lifft adre iddi hi

Golchi ei ffrog hi

Benthyg ei hesgidiau hi

Rhoi lifft i Ceri

Rhoi lifft iddi hi i'r parti

Mynd â hi i'r peiriant twll yn y wal

Mae mam yn gwrthod gwneud un ffafr. Pa un?

Sut fydd mam yn golchi'r ffrog?

Sgwrs

Eryl: Helô Chris, sut wyt ti heddiw?.

Chris: Iawn, diolch. Mae'n braf, tydy? Dach chi'n brysur?

Eryl: Wel, a deud y gwir dan ni'n mynd i ffwrdd wythnos nesa am bythefnos. Dan ni'n mynd i weld y mab yn Glasgow.

Chris: Braf iawn.

Eryl: Wnewch chi gadw llygad ar y tŷ i ni?

Chris: Wnawn ni, wrth gwrs.

Eryl: Wnewch chi roi bwyd a dŵr i'r gath bob dydd?

Chris: Wna i, dim problem.

Eryl: A wnewch chi roi dŵr i'r tomatos os bydd hi'n boeth?

Chris: Wrth gwrs.

Eryl: Diolch yn fawr i chi. Mi wna i ddod ag anrheg yn ôl i chi, haggis ella!

Siaradwch – Penwythnosau

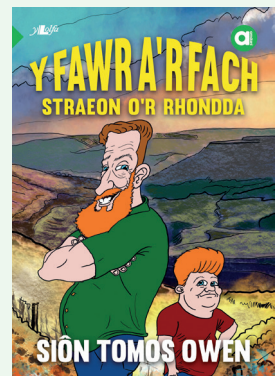

Rhowch ✓ yn ymyl pob gair sy'n wir am eich penwythnosau chi:

cysgu'n hwyr	brecwast yn y gwely	edrych ar y teledu
mynd allan	gwyllo chwaraeon	siopa
gwneud gwaith tŷ	mynd allan i fwyta	mynd i'r gwely'n hwyr

- Be dach chi'n ei wneud dros y Sul fel arfer? Oes 'na rai pethau dach chi'n gwneud bob penwythnos? Dach chi'n mynd i eglwys/capel/mosg/synagog?
- Be wnaethoch chi penwythnos diwetha?
- Be fyddwch chi'n wneud penwythnos nesa?
- Be mae'n rhaid i chi wneud ar benwythnosau, yn anffodus?
- Be fasai eich penwythnos delfrydol/perffaith chi (heb aros dros nos rhywle)?

Dach chi rŵan yn medru darllen *Y Fawr a'r Fach* gan Siôn Tomos Owen. Dach chi'n medru prynu'r llyfr yn eich siop Gymraeg leol neu ar www.gwales.com.

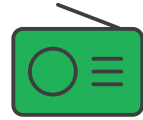
Y Sgiw
(Ynyswen)

Es i i **Ysgol Gynradd** Gymraeg Ynyswen. Mae pump ysgol Gymraeg yn y Rhondda – Ynyswen, Bronllwyn, Bodringallt, Llwynycelyn a Llyn y Forwyn. Ynyswen oedd yr ysgol Gymraeg gyntaf i agor yn y cwm, yn 1950. Doedd dim llawer o blant yno ar y dechrau ac roedd rhaid i bobl weithio'n galed iawn i gael ysgol Gymraeg yma. Hefyd, dim ond plant gyda mam a thad yn siarad Cymraeg oedd yn cael mynd i'r ysgol Gymraeg newydd. Does dim rhaid i'r ddau siarad Cymraeg erbyn heddiw, diolch byth neu faswn i ddim wedi mynd i Ysgol Ynyswen o gwbl!

Y Sgiw – settle

Ysgol Gynradd – Primary School

Robin Radio

a) Atebwch:

Be ydy'r broblem yn y stiwdio heddiw?

.....

Pwy oedd yn canu ar y radio nos Sul diwetha?

.....

Be wneith Llinos?

.....

b) Gwrandewch am:

wnewch chi ddim credu

you won't believe

y cyfarchion pen-blwydd

the birthday greetings

y ceisiadau

the requests

c) Cyfieithwch:

What will we do?

.....

Everyone likes gardening.

.....

People will phone in.

.....

Help llaw

1. Dysgwch amser dyfodol (*future*) **gwneud** – *to do/to make*

mi wna i

mi wnawn ni

mi wnei di

mi wnewch chi

mi wneith o/hi

mi wnân nhw

Mi wna i'r gwaith.

I'll do the work.

Mi wna i'r coffi.

I'll make the coffee.

2. *Gwneud is widely used with verb nouns to create sentences in the future:*

Mi wna i helpu.	<i>I'll help.</i>
Mi wna i yrru.	<i>I'll drive.</i>

3. *Notice the difference in the two ways of expressing the future:*

Mi wna i gerdded.	<i>I'll walk.</i>
Mi fydda i'n cerdded yn Awstria.	<i>I'll be walking in Austria.</i>

4. *The future tense of gwneud is also used to ask a favour:*

Wnei di yrru heno?	Wna i/Na wna i.
Wnewch chi yrru heno?	Wna i/Na wna i.

Eto, notice the difference:

Wnewch chi yrru heno?	<i>Will you drive tonight?</i>
Fyddwch chi'n gyrru heno?	<i>Will you be driving tonight?</i>

5. *In statements, the future tense of gwneud is used to express a willingness to do something or to offer to do something (or not):*

Mi wna i yrru.	<i>I'll drive. (I'm willing/offering to drive.)</i>
Wna i ddim golchi'r llestri.	<i>I won't wash the dishes. (I'm not willing/offering to wash the dishes.)</i>

Future Gwneud 1

Aux Future Gwneud

Uned 11 - Mi a i i'r dosbarth yfory

Nod

Trafod lle fyddwch chi'n mynd yn y dyfodol *Discussing where you will go in the future* (mi a i, mi ei di, mi eith o/hi, mi awn ni, mi ewch chi, mi â'n nhw).

Geirfa

cadair olwyn *wheelchair(s)*
(cadeiriau olwyn)

fferi(s) *ferry (ferries)*

lori(s) *lorry (lorries)*

rheilffordd *railway(s)*
(rheilffyrdd)

senedd *parliament*

noddi *to sponsor*

sawl *several*

coleg(au) *college(s)*

cwch (cychod) *boat(s)*

eli haul *suncream*

gorffennol *past*

hofrennydd *helicopter(s)*
(hofrenyddion)

maes (meysydd) *airport(s)*
awyr

opsiwn (opsiynau) *option(s)*

porthladd(oedd) *port(s)*

rhaeadr(au) *waterfall(s)*

tacsi(s) *taxi(s)*

tractor(au) *tractor(s)*

twnnel (twnelau) *tunnel(s)*

Geiriau pwysig i mi...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dach chi'n cofio?

Mi es i i'r dre ddoe.

Dysgwch rŵan:

Mi a i i'r sinema yfory.

I'll go to the cinema tomorrow.

Mi a i i'r theatr yfory.

I'll go to the theatre tomorrow.

Mi a i i'r ganolfan hamdden yfory.

I'll go to the leisure centre tomorrow.

Mi a i i'r archfarchnad yfory.

I'll go to the supermarket tomorrow.

Neithiwr mi es i i'r gwely am ddeg o'r gloch. Heno mi a i i'r gwely am ddeg o'r gloch hefyd.

Ddoe mi es i i'r gwaith.

Yfory mi a i i'r gwaith eto.

Lle ei di wythnos nesa?

Where will you go next week?

Lle ei di yfory?

Where will you go tomorrow?

Lle ewch chi wythnos nesa?

Where will you go next week?

Lle ewch chi yfory?

Where will you go tomorrow?

Mi a i i Gaerdydd.

I'll go to Cardiff.

Mi a i i nofio.

I'll go swimming.

Mi a i i chwarae golff.

I'll go to play golf.

Mi a i i siopa yn

I'll go shopping in

Holiadur – Lle ewch chi wythnos nesa?

Enw?	Lle?	Sut?	Efo pwy?	Pryd?

Mi eith Sam i'r gwaith.

Sam will go to work.

Mi eith Sam i'r dafarn.

Sam will go to the pub.

Mi eith Sam i sgïo.

Sam will go skiing.

Mi eith Sam adre.

Sam will go home.

Awn ni ddim adre ar ôl y dosbarth.

We won't go home after class.

Awn ni ddim i'r gwaith ar ôl y dosbarth.

We won't go to work after class.

Ân nhw ddim i'r gwaith ar ôl y dosbarth.

They won't go to work after class.

Ân nhw ddim i'r dafarn ar ôl y dosbarth.

They won't go to the pub after class.

Os ewch chi i'r caffi,	mi wnewch chi ddysgu llawer.
Os eith hi allan heb eli haul,	mi wnei di weld ffilm dda.
Os eith o i'r siop,	mi wnawn ni barcio yng nghanol y ddinas.
Os a i i'r gwely'n hwyr heno,	mi wneith hi losgi.
Os ân nhw i'r ganolfan hamdden,	wneith o ddim prynu dim byd neis.
Os ewch chi i'r cwis tafarn,	mi wna i ddechrau coginio swper.
Os awn ni i'r gwaith,	mi wnewch chi brynu paned o de a bara brith.
Os a i i'r gegin,	mi wnân nhw chwarae sboncen.
Os ei di i'r sinema,	wna i ddim codi'n gynnar bore fory.
Os awn ni i Gaerdydd yn y car,	mi wnawn ni weithio ar y cyfrifiadur.

1 – fi 2 – ti 3 – fo 4 – ni 5 – chi 6 – nhw

Dilynwch y patrwm:

Rhif 5: Os ewch chi i, mi wnewch chi weld

Rhif 6: Os ân nhw i, mi wnân nhw weld

Sgwrs

Ceri: Dw i'n cael pen-blwydd arbennig eleni...

Eryl: Wyt, wrth gwrs! Be wyt ti isio wneud?

Ceri: Dw i isio mynd i Baris am y penwythnos!

Eryl: Gwych, sut awn ni?

Ceri: Wel, dw i wedi bod yn edrych ar yr opsiynau. Mae sawl ffordd yn bosib!

Eryl: Fel be?

Ceri: Dan ni'n medru hedfan o'r maes awyr – dim ond £86 ydy'r awyren.

Eryl: Ond mi fydd rhaid i ni yrru i'r maes awyr – ac mae parcio'n ddrud iawn yn y maes awyr!

Ceri: Wel, be am fynd ar y fferi? £82.50 ydy pris y car a'r fferi!

Eryl: Ond dw i'n mynd yn sâl ar y môr.

Ceri: Mae'n bosib mynd â'r car drwy'r twnnel ond mae'n costio dwbl y pris – £160!

Eryl: Mae Dover yn bell beth bynnag. Mae'n cymryd oriau i yrru drwy Loegr, a mynd heibio Llundain! Ych a fil! Be am y trê'n?

Ceri: Wel, mae'r trê'n o Lundain yn £109 yr un, ac mi fasai rhaid i ni gael trê'n i Lundain wrth gwrs.

Eryl: Mae'r bws yn rhad.

Ceri: Ydy, ond mi fasai bws yn cymryd amser hir iawn. Mi fasai rhaid i ni adael tua chwech o'r gloch y bore a chyrraedd yn y nos! Dim diolch!

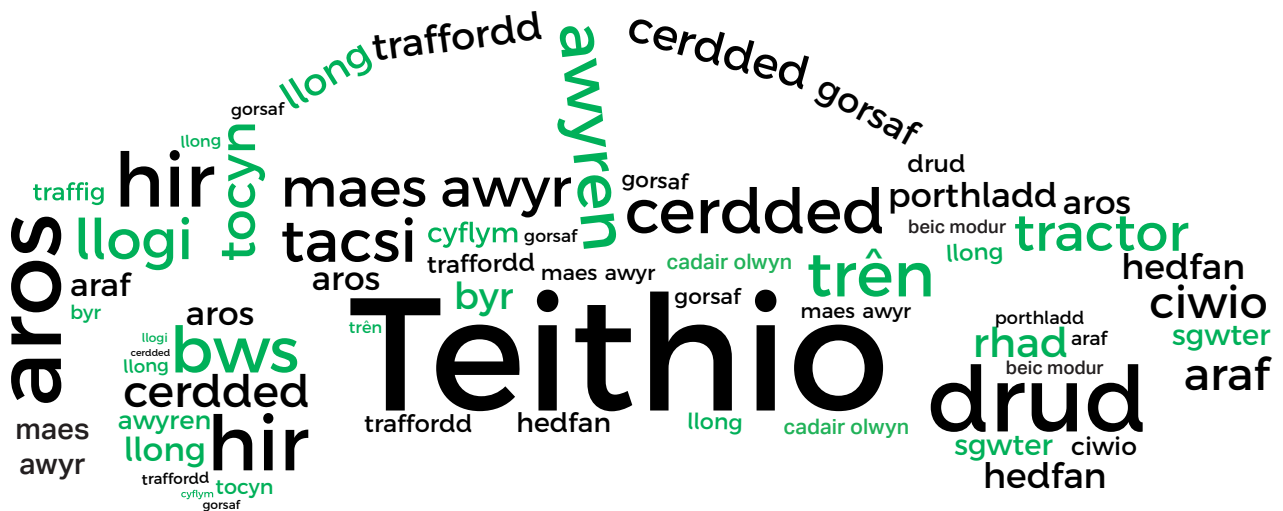
Eryl: A deud y gwir, dw i'n meddwl bod Ynys Enlli yn braf iawn ym mis Tachwedd!

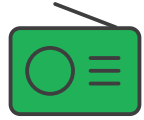
- Tasech chi'n cael cynnig mynd i Baris am y penwythnos (a fasai dim rhaid i chi dalu), sut fasech chi'n teithio yno?
- Tasech chi'n trefnu trip i Lundain, sut fasech chi'n mynd?
- Be fasech chi'n hoffi ei weld yn Mharis?
- Be fasech chi'n hoffi ei weld yn Llundain?

Siaradwch - Teithio

- Sut ddaethoch chi i'r dosbarth? Sut oedd y daith?
- Sut dach chi'n hoffi teithio?
- Dach chi'n gyrru car?
- Dach chi'n hoffi gyrru ar draffordd neu ar ffyrdd yn y wlad?
- Dach chi'n hoffi mynd ar awyren? Pryd aethoch chi ar awyren ddiwetha? I le?
- Dach chi'n hoffi mynd ar drên? Pryd aethoch chi ar drên ddiwetha? I le?
- Pryd ewch chi ar drên neu awyren nesa?
- Pryd aethoch chi ar fws ddiwetha?
- Pryd aethoch chi ar long neu fferi ddiwetha?
- Dach chi neu oeddech chi'n gyrru yn eich gwaith chi? (e.e. lori, tacsî, tractor)
- Sut oeddech chi'n mynd i'r ysgol pan oeddech chi'n blentyn?

Robin Radio

a) Atebwch:

I bwy mae Mair wedi bod yn codi pres?

.....

I bwy fydd Anti Mair yn codi pres tro nesa?

.....

Lle mae'r tudalen 'Rhoi i Redwyr'?

.....

b) Gwrandewch am:

Diolch am y gwahoddiad.
y degfed tro
Os ca i ddeud ...

*Thank you for the invitation.
the tenth time
If I may say so ...*

c) Cyfieithwch:

The Eisteddfod is in our county.

.....

How can we sponsor you?

.....

Thank you for the opportunity.

.....

Help llaw

Dysgwch ddyfodol (*future tense*) **mynd:**

mi a i

mi awn ni

a i ddim

awn ni ddim

mi ei di

mi ewch chi

ei di ddim

ewch chi ddim

mi eith o/hi

mi ân nhw

eith o/hi ddim

ân nhw ddim

Uned 12 – Mi ga i dost i frecwast yfory. Ga i dost, os gweli di'n dda?

Nod

Gofyn am ganiatâd a'i roi *Asking for and giving permission*

(mi ga i, mi gei di, mi geith o/hi, mi gawn ni, mi gewch chi, mi gân nhw)

Geirfa

Gwlad Groeg	<i>Greece</i>
sgrin (sgriniau)	<i>screen(s)</i>
technoleg	<i>technology</i>

copio	<i>to copy</i>
diffodd	<i>to switch off</i>
disgwyl	<i>to expect</i>
esbonio	<i>to explain</i>
trydar	<i>to tweet; to twitter</i>
ysmygu	<i>to smoke</i>

hyderus	<i>confident</i>
tywyll	<i>dark</i>

bwystfil(od)	<i>monster(s)</i>
cigydd(ion)	<i>butcher(s)</i>
y cyfryngau cymdeithasol	<i>social media</i>
cytundeb(au)	<i>contract(s)</i>
grawnfwyd(ydd)	<i>cereal(s)</i>
grawnffrwyth	<i>grapefruit</i>
llonydd	<i>peace and quiet</i>
tŵr (tyrau)	<i>tower(s)</i>

hyn	<i>this</i>
ar ben fy hun	<i>on my own</i>

Geiriau pwysig i mi...

.....
.....
.....

Dach chi'n cofio?

Mi ges i dost i frechwast.

Dysgwch rŵan:

Mi ga i uwd i frechwast yfory. *I'll have porridge for breakfast tomorrow.*

Mi ga i ffrwythau i frechwast. *I'll have fruit for breakfast.*

Mi ga i ŵy i frechwast. *I'll have an egg for breakfast.*

Mi ga i dost i frechwast. *I'll have toast for breakfast.*

Be gei di i frechwast? *What will you have for breakfast?*

Be gei di i ginio? *What will you have for lunch?*

Be gewch chi i ginio? *What will you have for lunch?*

Be gewch chi i swper? *What will you have for supper?*

Yfory...

Enw				
brecwast				
cinio				
swper				

Mi geith Huw dost i frechwast. *Huw will have toast for breakfast.*

Mi geith Huw frechdan i ginio. *Huw will have a sandwich for lunch.*

Mi geith Huw fwyd Eidalaid i swper. *Huw will have Italian food for supper.*

Be geith Huw? *What will Huw have?*

Mi gawn ni amser cyffrous yn y gêm griced. *We'll have an exciting time in the cricket game.*

Mi gawn ni amser gwych yn Iwerddon. *We will have a great time in Ireland.*

Mi gân nhw amser diddorol yn Amsterdam. *They'll have an interesting time in Amsterdam.*

Mi gân nhw amser distaw ar Ynys Enlli. *They'll have a quiet time on Bardsey Island.*

Efo'ch partner – Dilynwch y patrwm:

Mi eith Gwyn i Gaernarfon.
 Mi wneith o weld y castell.
 Mi geith o gaws i fwyta.
 Mi geith o baned o de i yfed.

	Lle	Gweld	Bwyd	Diod
A – Tom	Tokyo	kimonos	sushi	sake
2 – Nesta	Napoli	Vesuvius	pitsa	capuccino
3 – Helen	Hong Kong	marchnad stryd	dim sum	te gwyrdd
4 – Idris	India	Taj Mahal	cyrri	te chai masala
5 – Mair	Madrid	fflamenco	tapas	gwin Rioja
6 – Sara	Sydney	Y Tŷ Opera	barbeciw	lager
7 – Matt	Moscow	Y Kremlin	stroganoff	fodca
8 – Iwan	Inverness	bwystfil Loch Ness	hagis	wisgi
9 – Prys	Paris	Y <i>Mona Lisa</i>	croissant	siampên
10 – Bethan	Berlin	Wal Berlin	sauerkraut	cwrw
Jac – Jac	Jamaica	grwpiau rege	cyrri gafr	coctêl
Brenhines – Liz	Llundain	Tŵr Llundain	te p'nawn	te
Brenin – Wil	Gwlad Groeg	Y Parthenon	moussaka	ouzo

Cha i ddim post heddiw.	<i>I won't get any post today.</i>
Cha i ddim ebost heno.	<i>I won't get an email tonight.</i>
Cha i ddim llythyr yfory.	<i>I won't get a letter tomorrow.</i>
Cha i ddim byd.	<i>I won't get anything.</i>

- 1 - Mi a i i'r siop fara ond cha i ddim bara brith.
- 2 - Mi ei di i'r sinema ond chei di ddim popcorn.
- 3 - Mi eith o i'r siop lysiau ond cheith o ddim moron.
- 4 - Mi awn ni i'r swyddfa bost ond chawn ni ddim pres.
- 5 - Mi ewch chi i'r traeth ond chewch chi ddim lliw haul.
- 6 - Mi ân nhw i'r siop dillad ond cân nhw ddim bargen.

Dach chi'n cofio?

Ga i <u>ffôn</u> newydd?	Cei/Na chei.
Ga i fenthyg <u>pres</u> ?	Cewch/Na chewch.

Dysgwch rŵan:

Gawn ni air?	Cewch.	<i>May we have a word?</i>	Yes.
Gawn ni ddiffodd y golau?	Cewch.	<i>May we switch off the light?</i>	Yes.
Gawn ni lonydd?	Na chewch.	<i>Can we have peace and quiet?</i>	No.
Gawn ni drafod hyn?	Na chewch.	<i>Can we discuss this?</i>	No.

Llongau rhyfel

defnyddio eich ffôn chi?	copïo dy waith cartref di?	benthyg ugain punt?	eich helpu chi?	agor y drws?
benthyg dy gar di?	liffi i'r Sadwrn Siarad?	benthyg dy eiriadur di?	mynd i gael coffi?	dŵad i'r parti heno?
chwarae golff efo ti dydd Sul?	eich ffonio chi heno?	parcio wrth y dosbarth?	siarad Cymraeg efo chi?	mynd i'r dafarn efo ti nos Sadwrn?
cau'r ffenest?	benthyg dy lyfr di?	gadael yn gynnar?	siarad Saesneg yn y dosbarth?	ysmygu yma?
rhoi liffi i chi?	dŵad i'r dosbarth yn hwyr yr wythnos nesa?	gweld dy ffeil di?	diffodd y golau?	rhoi neges i'r tiwtor?

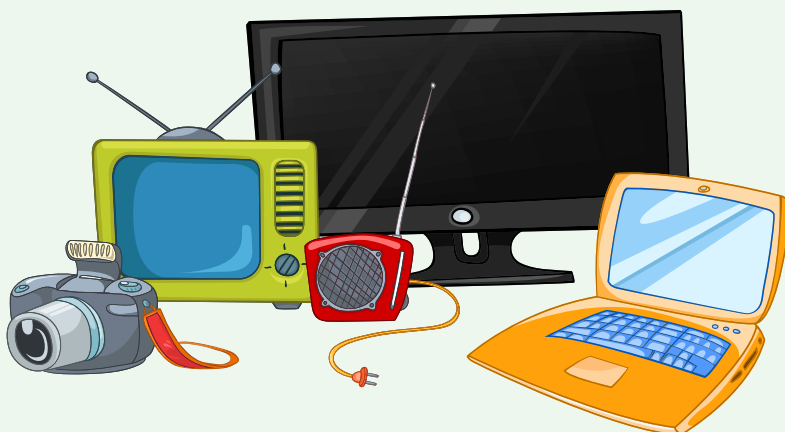
Sgwrs

Person y siop:	Ga i helpu?
Cwsmer:	Cewch. Ga i air efo chi am y ffôn 'ma?
Person y siop:	Cewch, wrth gwrs.
Cwsmer:	Mi brynes i'r ffôn dau fis yn ôl yn y siop yma. Dydy o ddim yn gweithio o gwbl erbyn hyn. Roedd o'n ddrud iawn a dw i'n talu llawer am y cytundeb.
Person y siop:	Be ydy'r broblem?
Cwsmer:	Mae'r sgrin yn dywyll pan dw i'n tecstio, a dw i ddim yn medru clywed y llais pan mae rhywun yn ffonio.
Person y siop:	Dw i'n gweld.
Cwsmer:	Mae o'n gwneud sŵn "ping" pan dw i ddim yn disgwyl clywed "ping".
Person y siop:	Ga i weld y ffôn?
Cwsmer:	Cewch, wrth gwrs. Dyma chi.
Person y siop:	Dach chi wedi trio diffodd y ffôn?
Cwsmer:	Ym... do, wrth gwrs...
Person y siop:	Ga i wneud?
Cwsmer:	Cewch. ("ping")

- Person y siop:** Dyma chi. Mae popeth yn iawn rŵan.
- Cwsmer:** Diolch.
- Person y siop:** Ga i helpu efo rhywbeth arall? Ga i esbonio'r ffôn yn iawn i chi?
- Cwsmer:** Dim diolch. Dw i'n dallt popeth rŵan. Hwyl!
- Person y siop:** Hwyl! ... Tan y tro nesa!

Siaradwch - Technoleg

Nodwch o leia 6 gair fydd yn eich helpu chi i siarad am dechnoleg:

Sgwrs

- A:** Dach chi'n licio defnyddio technoleg?
- B:** Ydw, mae gen i ddiddordeb mewn technoleg.
- A:** Sgynnoch chi lawer o bethau technolegol?
- B:** Oes, mae gen i ffôn newydd.
- A:** Oedd y ffôn yn ddud?
- B:** Oedd, ond roedd o'n werth pob ceiniog.
- A:** Ga i fenthyg eich ffôn chi?
- B:** Na chewch wir, mae o'n rhy ddud
- A:** Mi fydda i'n ofalus iawn...

- Pa dechnoleg dach chi'n defnyddio bob dydd?
- Dach chi'n dda/hyderus efo technoleg?
- Dach chi'n hoffi defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol?
- Dach chi'n defnyddio technoleg i ddysgu Cymraeg?
- Sut dach chi'n gwyllo rhaglenni teledu?

'Technoleg' gan Emyr Davies

Pan fydda i'n hen ofnadwy
A'r teulu wedi mynd,
Dw i'n gwybod erbyn hynny –
Y we fydd yma'n ffrind.

Mi fydda i'n deud 'Alexa
Ga'i gwrw bach, bob awr?'
Mi fydd hi'n mynd i'r oergell –
Dw i'n edrych 'mlaen yn fawr.

Mi fydd hi'n llau'r carpedi,
Mi fydd hi'n mynd i'r siop,
Mi fydd hi'n galw'r meddyg
Pan fydda i ar stop.

Robin Radio

- a) **Atebwch:**
Be oedd y broblem efo *sat nav* Catrin?

.....

Be oedd y broblem efo ffôn Catrin?

.....

Mi gaeth Catrin gyfweliad am swydd. Be oedd y swydd?

.....

- b) **Gwrandewch am:**

Sut hwyl gest ti?
Mae'n gas gen i dechnoleg.
Gobeithio cei di well lwc tro nesa.

*How did you get on?
I hate technology.
I hope you get better luck next time.*

c) **Cyfieithwch:***May I ask why?*

.....

My sat nav doesn't work in a storm.

.....

I didn't have a signal.

.....

Help llaw1. **Dysgwch:**

mi ga i	mi gawn ni
mi gei di	mi gewch chi
mi geith o/hi	mi gân nhw

2. *The verb **cael** has two functions. It firstly means 'to have' or 'to get':**Mi geith o gawl. – He'll have soup.**However, it is also used to ask for permission:**Ga i fynd i'r parti? May I go to the party?*3. *Notice the treigladd laes following na – na **chei**. Hefyd, mae 'na dreigladd laes yn y frawddeg negyddol:***Cheith** o ddim amser da.4. *As in the past tense, mae 'na dreigladd meddal after a short form verb:*

tost	=	Mi ges i dost ./Mi ga i dost .
coffi	=	Mi ges i goffi ./Mi ga i goffi .

5. *Mi fyddwch chi'n gweld **Gaf i?** a **Ga i?***

Uned 13 – Un flwyddyn, dwy flynedd, tair blynedd

Nod

Trafod cyfnodau o amser *Discussing periods of time*

Geirfa

gradd(au)	<i>degree(s)</i>
iaith (ieithoedd)	<i>language(s)</i>
myfyrwraig	<i>student</i>
sgwrs (sgyrsiau)	<i>conversation(s)</i>
Y Swistir	<i>Switzerland</i>
treth(i)	<i>tax(es)</i>

datblygu *to develop*

Almaeneg	<i>German</i>
lleol	<i>local</i>
rhugl	<i>fluent</i>
yn ymyl	<i>near</i>

cyfreithiwr (cyfreithwyr)	<i>solicitor(s)</i>
eiliad(au)	<i>second(s)</i>
Eryri	<i>Snowdonia</i>
glanhäwr (glanhawyr)	<i>cleaner(s)</i>
glöwr (glowyr)	<i>miner(s)</i>
milfeddyg(on)	<i>vet(s)</i>
myfyriwr (myfyrwyr)	<i>student(s)</i>
peiriannydd (peirianwyr)	<i>engineer(s)</i>
plymwr (plymwyr)	<i>plumber(s)</i>
presennol	<i>(the) present</i>

Geiriau pwysig i mi...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Enw	Yn wreiddiol	Byw rŵan

Dysgwch:

un flwyddyn

chwe blynedd

dwy flynedd

saith mlynedd

tair blynedd

wyth mlynedd

pedair blynedd

naw mlynedd

pum mlynedd

deg mlynedd

Dw i'n byw yn yr ardal ers blwyddyn.

I have been living in the area for a year.

Dw i'n byw yn yr ardal ers dwy flynedd.

I have been living in the area for two years.

Dw i'n byw yn yr ardal ers tair blynedd.

I have been living in the area for three years.

Dw i'n byw yn yr ardal ers blynnyddoedd.

I have been living in the area for years.

Ers faint wyt ti'n byw yn yr ardal?	<i>How long have you been living in the area?</i>
Ers faint wyt ti'n dysgu Cymraeg?	<i>How long have you been learning Welsh?</i>
Ers faint dach chi'n gyrru car?	<i>How long have you been driving?</i>
Ers faint dach chi'n gweithio?	<i>How long have you been working?</i>

yr ysgol gynradd - Ro'n i yno am saith mlynedd.	<i>I was there for seven years.</i>
yr ysgol uwchradd - Roedd Rhys yno am saith mlynedd.	<i>Rhys was there for seven years.</i>
y coleg - Roedd Carys yno am ddwy flynedd.	<i>Carys was there for two years.</i>
y brifysgol - Roedd y plant yno am flynyddoedd.	<i>The children were there for years.</i>

Am faint oeddet ti'n byw yn Llandudno?	<i>How long did you live in Llandudno for?</i>
Am faint oeddech chi'n byw yn Abergele?	<i>How long did you live in Abergele for?</i>
Am faint oedd Marc yn byw ym Methesda?	<i>How long did Marc live in Bethesda for?</i>
Am faint oedd Cari yn byw yng Nghaerdydd?	<i>How long did Cari live in Cardiff for?</i>

	Dewi	Dona
1980–1985	Wrecsam	Y Rhyl
1985–1988	Abertawe	Y Rhyl
1988–1989	Abertawe	Bethesda
1989–1997	Treorci	Caernarfon
1997–2007	Glyn Nedd	Caernarfon
2007–2009	Pontypridd	Caernarfon
2009–2014	Caerdydd	Machynlleth
2014–2016	Caerdydd	Caerdydd
2016–presennol	Aberystwyth	Aberystwyth

Mi brynes i gar newydd bedair blynedd yn ôl.	<i>I bought a new car four years ago.</i>
Mi ges i swydd newydd bum mlynedd yn ôl.	<i>I got a new job five years ago.</i>
Mi symudes i dŷ chwe blynedd yn ôl.	<i>I moved house six years ago.</i>
Mi adawes i'r ysgol dri deg mlynedd yn ôl.	<i>I left school thirty years ago.</i>

Ennill y loteri

Mi enillon ni'r loteri bum mlynedd yn ôl.
 Mi ymddeolon ni bum mlynedd yn ôl.
 Mi brynon ni dŷ mawr iawn bedair blynedd yn ôl.
 Mi aethon ni ar wyliau drud dair blynedd yn ôl.
 Mi aethon ni'n ôl i'r gwaith ddwy flynedd yn ôl.

Faint o'r dosbarth oedd yn byw yn yr un tŷ?

	dyfalu	ateb
llynedd?		
ddwy flynedd yn ôl?		
dair blynedd yn ôl?		
bedair blynedd yn ôl?		
bum mlynedd yn ôl?		
chwe blynedd yn ôl?		
ddeg mlynedd yn ôl?		
ugain mlynedd yn ôl?		

Be oeddet ti'n wneud...?

Enw	llynedd	bum mlynedd yn ôl	ddeg mlynedd yn ôl	ugain mlynedd yn ôl
tiwtor				
fi				

Darllen a Siarad

Mae eich canolfan chi'n chwilio am diwtor newydd. I bwy fasech chi'n rhoi'r swydd? Darllenwch ac yna siaradwch.

Claudine dw i. Dw i'n dŵad o'r Swistir yn wreiddiol felly dw i'n siarad Ffrangeg ac Eidaleg, a thipyn bach o Almaeneg. Mi symudes i i Gymru ddeg mlynedd yn ôl i weithio mewn canolfan ddringo. Mae gen i blentyn tair oed sy'n mynd i'r ysgol feithrin Gymraeg yn y pentre. Dw i wedi dysgu Cymraeg yn rhugl mewn dosbarth ond dw i'n siarad Ffrangeg efo Juliette, fy merch, yn y tŷ. Dw i isio bod yn diwtor achos dw i'n hoffi ieithoedd yn fawr a dw i wedi mwynhau pob eiliad o'r gwersi Cymraeg!

Sara dw i. Dw i'n byw yn Abercastell ers deg mlynedd ond mi ges i fy ngeni yng Nghaerdydd. Ro'n i'n fyfyrwraig ym Mhrifysgol Abertawe lle ges i radd dosbarth cyntaf yn y Gymraeg. Mi wnes i gwrs ymarfer dysgu wedyn ym Mangor i ddysgu plant bach. Dw i'n gweithio i'r cyngor lleol ers blwyddyn. Ond dw i ddim isio gweithio mewn swyddfa, dw i isio dysgu Cymraeg i bobl.

Dafydd dw i. Cyfreithiwr wedi ymddeol dw i. Mi wnes i ymddeol bedair blynedd yn ôl – yn gynnar wrth gwrs! Dw i ddim wedi dysgu Cymraeg i neb ond dw i'n trefnu cwis a sesiwn sgwrs yn y dafarn leol bob mis i ddysgwyr. Dw i'n dŵad o'r ardal yma'n wreiddiol. Dw i'n meddwl bod dysgwyr yn hoffi cael tiwtor sy'n byw'n lleol.

I bwy fasech chi'n rhoi'r swydd?

.....

Pam?

.....

Efo'ch partner, ailsgwennwch baragraff 1: Claudine ydy hi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Gwranddo

Cyfweliad am swydd

1. Am faint oedd Mrs Roberts yn byw yn Llundain?
2. Ers faint mae hi'n byw yn yr ardal?
3. Pryd ddechreuodd hi ddysgu Cymraeg?.....
4. Pryd fydd hi'n gallu cael y swydd (ella)?

Sgwrs

Hywel: Wel, wel, Mari, sut wyt ti ers talwm?

Mari: Helô, Hywel, dw i'n dda iawn. Wyt ti wedi symud o Gaerdydd?

Hywel: Do, efo'r teulu.

Mari: Lle dach chi'n byw erbyn hyn?

Hywel: Dan ni'n byw yn ymyl Machynlleth. Mae gen i swydd yn Aberystwyth.

Mari: Ers pryd?

Hywel: Mi symudon ni ddwy flynedd yn ôl. Mae'r amser wedi hedfan.

Mari: Dach chi wedi setlo?

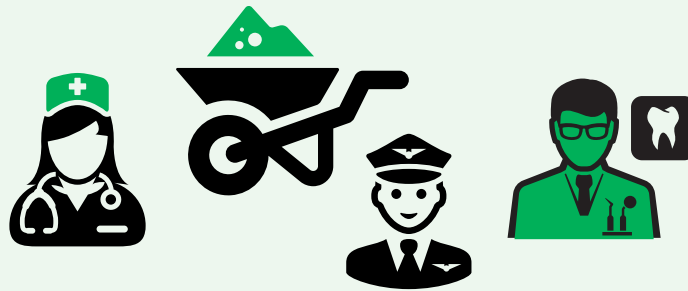
Hywel: Do, roedden ni'n byw yn Birmingham am dair blynedd cyn Caerdydd felly mae byw yng nghefn gwlad yn braf iawn. Lle dach chi'n byw erbyn hyn?

Mari: Dw i'n dal i fyw yng Nghaerdydd, a deud y gwir, faswn i ddim yn hoffi byw yn y wlad.

Siaradwch - Gwaith

Sgwennwch o leia 10 gair ar y thema Gwaith (eich gwaith chi eich hun neu waith pobl eraill):

- Be ydy'ch gwaith chi? / Be oedd eich swydd ddiwetha chi?
- Ers faint dach chi'n gwneud y gwaith yma? Am faint oeddech chi yn eich swydd ddiwetha chi?
- Be oedd eich swydd gynta chi?
- Be dach chi/oeddech chi'n hoffi am eich gwaith?
- Be dach chi/doeddech chi ddim yn hoffi am eich gwaith?
- Oedd gynnoch chi swydd pan oeddech chi yn yr ysgol?
- Edrychwch ar y swyddi yma. Efo'ch partner, trafodwch pa swydd fasech chi'n hoffi ei gwneud, pa swydd fasech chi ddim yn hoffi ei gwneud.

tiwtor Cymraeg

deintydd

garddwr

milfeddyg

peilot

glöwr

plymwr

glanhäwr

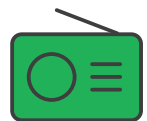
athro gyrru

nyrs

peiriannydd

actor

Robin Radio

a) Atebwch:

Pwy oedd yn siarad Cymraeg efo Llinos?

Lle fydd Llinos ym mis Medi?

Be fydd yn digwydd mewn pum mlynedd?

b) Gwrandewch am:

Dw i'n eich clywed chi'n gofyn.

I hear you ask.

Mae hi'n ganol nos.

It's the middle of the night.

siwrne saff

safe journey

c) **Cyfieithwch:***I moved twenty years ago.**She speaks Welsh fluently.**We have come to Wales for a month.***Help llaw**

1. Dan ni'n defnyddio **blynedd** ar ôl rhif, ond dim ar ôl **un**:

un flwyddyn	chwe blynedd
dwy flynedd	saith mlynedd
tair blynedd	wyth mlynedd
pedair blynedd	naw mlynedd
pum mlynedd	deg mlynedd

The mutations look complicated but follow the common principles:

*Singular feminine nouns always mutate following **un** – un **bunt** (blwyddyn is a singular feminine noun).*

Dau and **dwy** always cause a treiglad meddal – dau **gi**, dwy **gath**

Tair and **pedair** never cause a mutation – tair punt, pedair punt

*Some like to remember the following to help them remember the mutation pattern: **fish fingers**, **baked beans**, **more bread**, **mmmm!** (the first letter of each word is the same as the mutation!)*

2. Notice how **pump** becomes **pum** and **chwech** becomes **chwe** before the word **blynedd** and other nouns.

pum mlynedd chwe blynedd

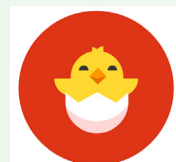
3. We use **ers** when the action/activity is ongoing. We also use the present tense, which is different to English. Does 'na ddim treiglad ar ôl ers:

Dw i'n byw yng Nghaernarfon ers dwy flynedd.

We use **am** when the action/activity referred to is completed and in the past. Mae 'na **dreiglad meddal** ar ôl **am**:

Ro'n i'n byw yng Nghaernarfon am ddwy flynedd.

4. Ar ôl 10, it is easier to say XX **o flynyddoedd** (of years), e.e. tri deg saith o flynyddoedd.

Duration

Uned 14 – Adolygu ac ymestyn

Nod

Adolygu unedau 7–13 – Trefnu mynd i ddigwyddiadau *Arranging to go to events*

Geirfa

calon(nau)	<i>heart(s)</i>
cantores(au)	<i>female singer(s)</i>
dawns(feydd)	<i>dance(s)</i>
gwisg(oedd)	<i>uniform(s), costume(s)</i>
santes(au)	<i>saint(s)</i>

bwcio	<i>to book</i>
gweddïo	<i>to pray</i>
gwylltio	<i>to lose one's temper</i>
lliwio	<i>to colour</i>

creulon	<i>cruel</i>
rhesymol	<i>reasonable</i>
unig	<i>lonely</i>

bardd (beirdd)	<i>poet(s)</i>
bedd(au)	<i>grave(s)</i>
canwr (cantorion)	<i>singer(s)</i>
cwt (cytiau)	<i>hut(s)</i>
ffŵl (ffyliaid)	<i>fool(s)</i>
grŵp (grwpiau)	<i>group(s)</i>
Norman(iaid)	<i>Norman(s)</i>
sant (saint)	<i>saint(s)</i>
teithiwr (teithwyr)	<i>traveller(s)</i>
twrci	<i>turkey</i>
tywod	<i>sand</i>
ymwelydd (ymwelwyr)	<i>tourist(s), visitor(s)</i>

gwisg ffansi	<i>fancy dress</i>
Noswyl Nadolig	<i>Christmas Eve</i>
sef	<i>i.e. (that is)</i>
yn ystod	<i>during</i>

Geiriau pwysig i mi...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Gêm o gardiau

				
A	Ers faint dach chi'n dysgu Cymraeg?	Lle ewch chi ar wyliau nesa?	Ers faint dach chi'n byw yn eich tŷ chi?	Pwy ffoniest ti ddiwetha?
2	Pryd aethoch chi ar drên ddiwetha?	Dach chi'n defnyddio cyfrifiadur?	Fasech chi'n hoffi bod yn diwtor Cymraeg?	Be gewch chi i frecwast yfory?
3	Be wnewch chi fwyta dydd Nadolig?	Be oedd eich swydd gynta chi?	Dach chi'n mwynhau hedfan?	Pryd wnewch chi brynu car newydd?
4	Pryd wnewch chi godi yfory?	Efo pwy wnewch chi siarad Cymraeg wythnos nesa?	Sgynnoch chi hoff anifal 'egsotig'?	Efo pwy gewch chi baned nesa?
5	Pryd aethoch chi ar fws ddiwetha?	Dach chi'n gyrru car?	Ers faint dach chi'n byw yn yr ardal yma?	Am faint o'r gloch ewch chi i'r gwely heno?
6	Sut ewch chi ar wyliau nesa?	Fasech chi'n hoffi bod yn filfeddyg?	Oedd gynnoch chi anifail anwes pan oeddech chi'n blentyn?	Be ydy'ch hoff lyfr chi?
7	Dach chi'n mwynhau defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol?	Pan gewch chi baned nesa, be gewch chi?	Dach chi'n bwyta llawer o siocled?	Be ydy'ch hoff raglen gomedi chi?
8	Pryd aethoch chi i'r sinema ddiwetha?	Lle wnewch chi eich siopa Nadolig chi?	Be dach chi'n ei feddwl o griced?	Lle ewch chi ar ôl y dosbarth?
9	Lle ewch chi mis Awst nesa?	Be gewch chi i ginio dydd Sul?	Pryd ewch chi i ffwrdd dros nos nesa?	Be dach chi'n ei feddwl o operâu sebon?
10	Oes 'na ffilm yn y sinema fasech chi'n hoffi ei gweld?	Sut ewch chi adre o'r dosbarth?	Sgynnoch chi ofn rhywbeth?	Fyddwch chi'n anfon ebost at rywun heddiw?
Jac	Be wnewch chi yfory?	Be ydy'ch hoff ffilm chi?	Oeddech chi'n hoffi darllen pan oeddech chi'n blentyn?	Sgynnoch chi anifail anwes?
Brenhines	Dach chi'n hoffi gwrandao ar y radio yn y car?	Lle ewch chi i siopa nesa?	Be wnewch chi penwythnos nesa?	Be wnewch chi wylïo ar y teledu dros y penwythnos?
Brenin	Be wnaethoch chi penwythnos diwetha?	Be wnewch chi dydd Sul?	Oes 'na chwaraeon ar y teledu ar hyn o bryd?	Be wnewch chi ddarllen dros y penwythnos?

Adolygu – Be ydy'r cwestiwn?

.....?	Mi wna i godi am saith o'r gloch.
.....?	Mi wna i bobî cacen ar ôl y dosbarth.
.....?	Mi a i i'r sinema yfory.
.....?	Mi ga i uwd i frecwast yfory.

Cael

Ga i gau'r ffenest?	Cei, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.
Geith o gau'r ffenest?	Ceith, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.
Gawn ni gau'r ffenest?	Cewch, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.
Gân nhw gau'r ffenest?	Cân, wrth gwrs. Mae hi'n oer yma.

Ga i gau'r ffenest?	Na chei, mae'n ddrwg gen i. Mae hi'n gynnes yma.
Geith hi gau'r ffenest?	Na cheith, mae'n ddrwg gen i. Mae hi'n gynnes yma.
Gawn ni gau'r ffenest?	Na chewch, mae'n ddrwg gen i. Mae hi'n gynnes yma.
Gân nhw gau'r ffenest?	Na chân, mae'n ddrwg gen i. Mae hi'n gynnes yma.

Cysylltwch y cwestiynau â'r atebion cywir.

Yn y tŷ

Ga i addurno fy ystafell wely i?	Na cheith, mae'n ddrwg gen i. Mae hi yn y gwaith.
Geith Dafydd ddŵad i fy mharti i?	Cewch, wrth gwrs. Mae'r tywydd yn braf.
Geith Anti Mair roi lifft i mi?	Na chewch. Rhaid i chi wneud eich gwaith cartref chi.
Ga i wario fy mhres poced i heddiw?	Ceith, wrth gwrs. Mi wna i ffonio ei fam o.
Ga i liwio efo fy mhensiliau newydd i?	Na chei, dan ni ddim yn mynd i'r dre heddiw.
Geith Jac a fi fynd i'r parc?	Cei, wrth gwrs. Mae 'na baent yn y garej.
Ga i archebu esgidiau newydd ar y we?	Cei, wrth gwrs, ar ôl i ti orffen dy fwyd.
Gawn ni chwarae ar yr X-box?	Na chei, maen nhw'n rhy ddrud.

Cysylltwch y cwestiynau â'r atebion cywir eto.**Yn y gwaith**

Ga i archebu papur i'r swyddfa?

Dw i ddim yn gwybod y manylion eto.

Ga i fenthyg eich ffôn chi?

Oes 'na broblem?

Ga i ebostio'r gwesty nawr?

Does gen i ddim batri ar ôl.

Ga i gofrestru ar gwrs cyfrifiaduron?

Dw i ddim wedi gorffen efo hi eto.

Geith y bôs eich gweld chi am funud?

Does 'na ddim ar ôl?

Geith Siân ac Aled weld y ffeil?

Mae'n bwysig dysgu pethau newydd.

Mi gei di fynd allan i chwarae.

You may go out to play.

Mi gei di fynd i'r parc.

You may go to the park.

Mi gewch chi fynd i'r parc.

You may go to the park.

Mi gewch chi chwarae yn yr ardd.

You may play in the garden.

Ynganu

Mae pawb yn gwybod am Dewi Sant ond mae gynnon ni Santes Cariadon yng Nghymru hefyd. Dwynwen ydy enw Santes y Cariadon a dan ni'n anfon cerdyn at ein cariad ar 25 Ionawr. Mae eglwys Santes Dwynwen yn Llanddwyn, Ynys Môn. Mae'n lle hyfryd iawn. Wrth gwrs, mae hi'n bosib anfon cerdyn Sant Ffolant at eich cariad ym mis Chwefror hefyd os dach chi'n rhamantus.

Calendr y Flwyddyn

Parwch y diffiniadau (*definitions*):

saith diwrnod	Dydd Calan
24 awr	Dydd Gŵyl Dewi
chwe deg eiliad	Nos Galan
chwe deg munud	Calan Mai
pedair wythnos	Calan Gaeaf
deuddeg mis	wythnos
deg mlynedd	munud
can mlynedd	diwrnod
25 Rhagfyr	blwyddyn
26 Rhagfyr	awr
31 Rhagfyr	mis
1 Ionawr	degawd
1 Mawrth	Dydd Nadolig
1 Mai	canrif
31 Hydref	Gŵyl San Steffan

Be wnewch chi flwyddyn nesa?

Dyma galendr o ddigwyddiadau eich menter iaith leol chi am y flwyddyn. Mae mentrau iaith yn trefnu digwyddiadau Cymraeg.

Siaradwch efo'ch partner. Dilynwch y patrwm.

A: Lle ewch chi ym mis xx?

B: Mi a i i'r xx.

A: A finnau. Mi a i i'r xx hefyd. **neu** Mi a i i'r xx.

Oes 'na un digwyddiad dach chi'n cytuno dach chi ddim yn ei hoffi?

25 Ionawr	Cyngerdd Santes Dwynwen. Neuadd fawr Abercastell.	Disgo Santes Dwynwen. Dewch i ddawnsio – clwb nos y Bont, Bryncastell.
___ Chwefror	Dewch i weld gêm rygbi Cymru v Lloegr ar S4C. Clwb Rygbi Trecastell.	Cwis Tafarn. Yn y Llew Du, Abercastell. Gwobrau bendigedig!
1 Mawrth	Cinio Gŵyl Dewi. Gwesty'r Castell, Bryncastell. Cawl, cinio a bara brith am £15.	Cyngerdd yng Nghapel y Groes, Abercastell efo côr y capel a llawer mwy.
1 Ebrill	Noson gomedi Ffŵl Ebrill. Clwb Comedi'r Castell. Bar tan hanner nos. Oedolion yn unig!	Dewch i ddeud eich jôcs yn neuadd ysgol Abercastell. Llawer o hwyl i bawb o bob oed.
1 Mai	Ffair mis Mai – cae Ysgol y Bryn, Bryncastell.	Sêl cist car. Dewch i gael bargen! Maes parcio Canolfan Hamdden Abercastell.
21 Mehefin	Gŵyl Ganol Haf. Dewch â phicnic i fwynhau cyngerdd jazz – Gerddi Plas Abercastell.	Barbeciw Canol Haf – Fferm Cae Llwyd, Bryncastell. Bwyd a band!
8 Gorffennaf	Taith Gerdded ar lan y môr. Croeso i bawb. Parciwch yn y maes parcio, traeth Abercastell.	Carnifal Trecastell. Parêd yn dechrau am 10 o'r gloch o faes parcio'r ysgol, drwy'r stryd fawr at y Ffair.
7 Awst	Bws i'r Eisteddfod Genedlaethol. Dechrau o Ganolfan Hamdden Bryncastell am 7 y bore. Yn ôl erbyn 7 y nos.	Gêm griced rhwng athrawon a rhieni ysgol Abercastell, yn y Clwb Criced.
9 Medi	Bore Coffi i ddysgwyr – Croeso'n ôl! Canolfan Gymraeg Trecastell.	Gêm bêl-droed rhwng Abercastell Athletig a Bois Bryncastell. Bwffe wedyn yn y Clwb Pêl-droed.
31 Hydref	Parti Calan Gaeaf i deuluoedd yr ardal. Gwisg ffansi a gemau. Neuadd y dre, Abercastell.	Dawns Calan Gaeaf i bobl dros 18 – Tafarn y Bont, Abercastell. Gwobr i'r wisg ffansi orau!
5 Tachwedd	Noson Tân Gwylt! Parc Llanbryncastell. Tân gwylt a bwyd poeth gan ddynion tân Abercastell. £5.	Drama Gymraeg – "Cuddio yn y cwt" – clwb drama ardal Abercastell. Yn Theatr Bryncastell.
Noswyl Nadolig	Gwasanaeth carolau Cymraeg yn Eglwys y dre, Llan castell.	Cinio twrci – clwb hen bobl Trecastell. Dewch i helpu ac i roi Parti Nadolig gwych i hen bobl yr ardal.

Sgwrs 1

Mae'r tiwtor yn trefnu bore coffi dydd Sadwrn nesa. Mi fydd y bore coffi yn yr ystafell ddosbarth.

Tiwtor: Dach chi'n cofio am y bore coffi i godi arian i Oxfam dydd Sadwrn. Pwy sy'n medru dŵad?

Ceri: **Mi ddo i.**

Tiwtor: Dw i ddim yn medru dŵad, mae'n ddrwg gen i, achos dw i'n gweithio. Ond **mi ddaw** fy chwaer i.

Tiwtor: Sam a Chris, be amdanoch chi?

Sam: **Mi ddown ni** ar ôl mynd â'r plant i'r wers jiwdo. Wyt ti isio help?

Tiwtor: Mae'n iawn, ond mi fasai cacen neu wobr raffl yn wych.

Chris: **Mi ddo** i â bara brith.

Tiwtor: Diolch yn fawr.

Chris: Mi fydd y plant yn medru helpu – maen nhw'n hoffi gwerthu tocynnau raffl!

Tiwtor: Bendigedig. Dewch i helpu Oxfam ac ymarfer siarad Cymraeg efo fi a fy ffrindiau.

Be ydy:

mi ddo i _____

mi ddaw fy chwaer _____

mi ddown ni _____

Dyfodol dŵad

Mi ddo i yn y car. *I'll come in the car.*

Mi ddo i ar y bws. *I'll come on the bus.*

Mi ddo i ar y trê'n. *I'll come on the train.*

Mi ddo i ar y beic. *I'll come on the bike.*

Sut ddowch chi i'r dosbarth? *How will you come to class?*

Sut ddowch chi i'r parti? *How will you come to the party?*

Sut ddoi di i'r parti? *How will you come to the party?*

Sut ddoi di i'r gwaith? *How will you come to work?*

Parti Gwisg Ffansi

Sut ddoi di i'r parti?

Mi ddo i ar y bws.

Fel be ddoi di i'r parti?

Mi ddo i i fel Batman.

Enw	Dŵad i'r parti - sut?	Dŵad i'r parti fel...

Mi ddaw Ceri fel Batman.

Ceri will come as Batman.

Mi ddaw Sam fel canwr opera.

Sam will come as an opera singer.

Mi ddaw o fel hogyn ysgol.

He'll come as a schoolboy.

Mi ddaw Dafydd a Siân fel bwystfilod.

Dafydd and Siân will come as monsters.

Mi ddown ni i'r cyfarfod nesa.

We'll come to the next meeting.

Ddown ni ddim i'r cyfarfod nesa.

We won't come to the next meeting.

Mi ddôn nhw i'r cyfarfod nesa.

They'll come to the next meeting.

Ddôn nhw ddim i'r cyfarfod nesa.

They won't come to the next meeting.

Mi ddo i â bara brith.

I'll bring bara brith.

Mi ddo i â llefrith.

I'll bring milk.

Mi ddo i â bisgedi.

I'll bring biscuits.

Mi ddo i â choffi.

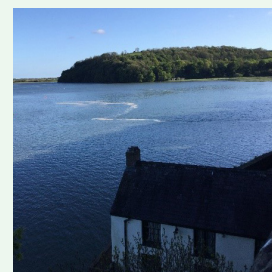
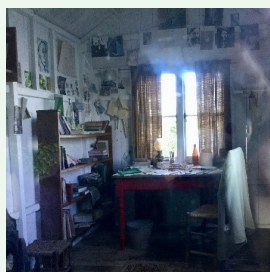
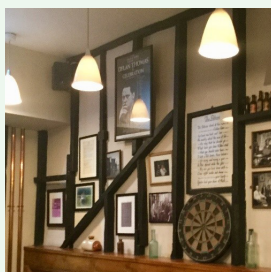
I'll bring coffee.

Gwrando a gwylio

Mae 'na lawer o lefydd arbennig yng Nghymru. Edrychwch ar y fideo o Dalacharn (*Laugharne*) yn sir Gaerfyrddin ac atebwch y cwestiynau.

1. Be ydy enw *Pendine* yn Gymraeg?
2. Mae 'na ddau gastell yn y fideo. Lle maen nhw?
3. Pam mae Talacharn yn enwog?
4. Lle wnaeth Dylan Thomas farw?
5. Lle mae ei fedd o?
6. Mae 'na lawer o ymwelwyr o un rhan o'r byd yn dŵad i Dalacharn. O le?

Trefnu taith ddosbarth yn yr ardal

Lle awn ni?	Be wnawn ni yno?
Pryd awn ni?	Be wnawn ni weld yno?
Sut awn ni?	Be gawn ni i fwyta ac yfed yno?
O le awn ni?	Pryd ddown ni'n ôl?

Sgwrs 2

- Sam:** Mae Taid yn dathlu ei ben-blwydd yn saith deg mis nesa.
- Chris:** Ydy. Be wnawn ni i ddathlu?
- Sam:** Be am fynd â fo i'r Llew Aur yn Llanbryncastell?
- Chris:** Pam wyt ti isio mynd i'r Llew Aur?
- Sam:** Dw i'n meddwl bod y Llew Aur yn gyfleus. Mi gawn ni ginio dydd Sul da yna. Ac mae Taid yn nabod y staff yn dda.
- Chris:** Ac mae'r cwrw'n eitha rhesymol.

- Sam:** Dw i'n hoff iawn o'r pwdinau hefyd – dw i wrth fy modd efo'r gacen gaws!
- Chris:** Mmmm – a finnau!
- Sam:** Mae'r pwll tywod yn dda yn yr ardd gwrw, mi wneith y plant chwarae'n hapus ac mi gawn ni lonydd!
- Chris:** Gobeithio chawn ni ddim glaw.
- Sam:** Wel, os ceith y plant bach bapur lliwio, ac os ceith y plant mawr eu ffonau symudol, mi fyddan nhw'n hapus.
- Chris:** Rwyt ti'n iawn, yn anffodus. Pa anrheg gawn ni iddo fo?
- Sam:** Dydy o ddim isio dim byd, dim ond gweld y teulu!
- Chris:** Chwarae teg iddo fo. Mi ddo i â chacen.
- Sam:** Syniad da.

Siaradwch – flwyddyn nesa

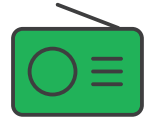
Ticiwch bopeth byddwch chi'n ei wneud flwyddyn nesa:

mynd ar wyliau	dathlu rhywbeth arbennig	mynd i ŵyl (e.e. yr Eisteddfod)
gwyllo chwaraeon	mynd i grŵp yn yr ardal (e.e. côr)	mynd ar drip (e.e. i siopa)
gweld ffrindiau	dechrau hobi newydd	dysgu Cymraeg

Be fyddwch chi'n ei wneud flwyddyn nesa – yn y gwanwyn, yn yr haf, yn yr hydref ac yn y gaeaf?

Be dach chi'n ei wneud fel arfer amser Nadolig a dros y Pasg? Fyddwch chi'n gwneud rhywbeth gwahanol flwyddyn nesa?

Robin Radio

a) Atebwch:

Pryd aeth Llinos ar wyliau ddiwetha?

.....

Pwy helpodd Radio Rocio pan oedd Robin ac Anti Mair i ffwrdd?

.....

Lle fydd Anti Mair ar ddydd Nadolig?

.....

b) Gwrandewch am:

Rwyt ti newydd symud tŷ.	<i>You have just moved house.</i>
munud ola	<i>last minute</i>
hen bryd	<i>high time</i>

c) Cyfieithwch:

<i>I hate discussing the rota.</i>
<i>Will he come back with you?</i>
<i>His granny was from Wales.</i>

Help llaw

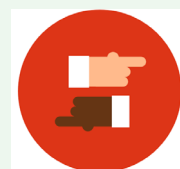

1. Dyfodol **dŵad** – Mae dyfodol **dŵad** yn wahanol i'r berfau eraill achos dan ni'n defnyddio'r llythyren (*letter*) **o**, dim **a**:

gwneud		mynd		cael		dŵad	
mi wna i	mi wnawn	mi a i	mi awn	mi ga i	mi gawn	mi ddo i	mi ddown ni
	ni		ni		ni		
mi wnei di	mi wnewch chi	mi ei di	mi ewch chi	mi gei di	mi gewch chi	mi ddoi di	mi ddowch chi
mi wneith o/hi	mi wnân nhw	mi eith o/hi	mi ân nhw	mi geith o/hi	mi gân nhw	mi ddaw o/hi	mi ddôn nhw

2. Cofiwch: dŵad â = *to bring*. Mae â yn achosi (*cause*) treigladau. Mae â yn troi yn **ag** o flaen llafariadau (*vowels*).

Mi ddo i â bisgedi.
Mi ddo i â choffi.
Mi ddo i ag afalau.

Future Dod 1

Gwaith cartref

Gwaith cartref – Uned 1

1. Atebwch mewn brawddeg (*Answer in a sentence*):

i. Be ydy dy enw di?

.....

ii. Lle wyt ti'n byw?

.....

iii. O le wyt ti'n dŵad?

.....

iv. Be ydy dy waith di?

.....

v. Be wyt ti'n hoffi?

.....

vi. Be dwyt ti ddim yn licio?

.....

vii. Lle est ti wythnos diwetha?

.....

viii. Be wnest ti yno?

.....

2. Siopa – Gorffennwch y brawddegau (*Finish the sentences*):

Wythnos diwetha mi wnes i brynu i yn

Dw i'n siopa am fwyd fel arfer yn

Rhaid i mi brynu newydd.

Wythnos nesa mi fydda i'n prynu

3. Atebwch:

Wyt ti'n siopa mewn archfarchnad? (✓)

Ydy'r babi mewn meithrinfa? (✗)

Sgen ti sedd? (✓)

Gyrhaeddest ti'r diwedd? (✓)

Oedd hi'n gyfleus? (✗)

Fyddwch chi'n dŵad i'r parti? (✗)

4. Geirfa

Be ydy Tesco a Lidl?

Be mae babi'n ei wneud cyn cerdded?

Be ydy lluosog lle?

Mae siop y gornel yn llefrith.

5. Sgwennwch baragraff am 'Siopa'.

.....

.....

.....

.....

.....

Gair gan y tiwtor:

.....

.....

.....

Gwaith cartref - Uned 2

1. Cysylltwch y cwestiwn â'r ateb (*Connect the question and the answer*):

Be sy'n digwydd dros y penwythnos?	Mae 'na deulu o bump.
Wyt ti'n nabod rhywun sy wedi bod yn Las Vegas?	Mae tua phum deg yno fel arfer.
Faint o bobl sy'n byw drws nesa?	Dw i ddim yn nabod neb sy wedi bod yno.
Pwy sy'n dysgu'r dosbarth wythnos nesa?	Mae pawb yn brysur.
Be sy'n bod ar Jac?	Mae 'na ffair yn neuadd y pentre.
Wyt ti'n nabod rhywun sy'n medru helpu nos yfory?	Mae gynno fo annwyd.
Faint o bobl sy'n mynd i'r Sadwrn Siarad?	Mae 'na rywun newydd yn perfformio.
Pwy sy'n canu yn y cyngerdd?	Mae 'na diwtor newydd yn dŵad.

2. Cyfieithwch (*Translate*):

i. *Who comes from Aberystwyth?*

ii. *I know someone who comes from Aberystwyth.*

iii. *Who wants to work here?*

iv. *I know someone who wants to work here.*

v. *Who lived in London?*

vi. *I have a cousin who lived in London.*

vii. *Who will be working on Christmas Day?*

viii. *I know someone who will be working on Christmas Day.*

3. Pwy dach chi'n nabod? Dilynwch y patrwm (*Follow the pattern*):

Dw i'n nabod rhywun sy'n gyrru Mercedes. > Dw i'n nabod rhywun sy'n gyrru Porsche.

i. Dw i'n nabod rhywun sy'n gyrru Mercedes.

ii. Dw i'n nabod rhywun sy'n prynu bwyd yn Waitrose.

iii. Mae gen i ffrind sy'n medru dawnsio salsa.

iv. Mae gen i ffrind oedd yn nabod John Lennon.

4. Sgwennwch baragraff personol 'Chwaraeon'.**Gair gan y tiwtor:**

Gwaith cartref – Uned 3

1. Be ydy'r cwestiwn?

- e.e. Lle fasech chi'n hoffi mynd ar wyliau? Majorca
- i. Las Vegas.
- ii. cinio rhost efo cig oen.
- iii. Prosecco, os gwelwch chi'n dda.
- iv. yng Nghaerdydd.

2. Atebwch mewn brawddeg lawn yn defnyddio MI FASWN ac ati:

i. Lle fasech chi'n hoffi mynd ar wyliau?

.....

ii. Pryd fasech chi'n hoffi codi bore fory?

.....

iii. Efo pwy fasech chi'n hoffi cael paned bore fory?

.....

iv. Lle fasech chi'n hoffi mynd allan i fwyta?

.....

v. Be fasech chi'n hoffi wneud dydd Sul nesa?

.....

3. Sgwennwch frawddegau sy'n dechrau efo 'Mae'n well gen i...'

.....

.....

4. Sgwennwch baragraff personol 'Dysgu Cymraeg'.

Gair gan y tiwtor:

Gwaith cartref - Uned 4

1. Gorffennwch y brawddegau:

- i. Mi faswn i'n licio
- ii. Tasai gen i amser,
- iii. Taswn i'n ennill y loteri,

2. Cyfieithwch:

- i. *I would go to the class if I could.*
.....
- ii. *I'd come out if I had money.*
.....
- iii. *What would they do if it rained?*
.....
- iv. *We'd move if we retired.*
.....
- v. *If I had time, I would learn to dance.*
.....

3. Sgwennwch dair brawddeg yn dechrau efo 'Taswn i'n un deg wyth eto...'

- i.
- ii.
- iii.

**4. Edrychwch ar y pedair hysbyseb yn yr uned eto.
Atebwch:**

i. Pa ddosbarth sy ddim yn neuadd y ganolfan hamdden?

.....

ii. Pwy sy ddim yn cael mynd i'r cwrs ioga?

.....

iii. Pam dach chi ddim yn medru gwneud y dosbarth dawnsio bol a'r dosbarth nofio?

.....

iv. Pa un ydy'r cwrs hira (*longest*)?

.....

v. Pa gwrs sy'n dechrau gynta?

.....

5. Sgwennwch baragraff am eich diddordebau chi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Gair gan y tiwtor:

.....

.....

.....

Gwaith cartref - Uned 5

1. Atebwch

- i. Lle gest dy eni?
- ii. Pryd gest dy eni?
- iii. Lle gest dy fagu?
- iv. Lle gaeth dy fam ei geni?
- v. Lle gaeth dy dad ei eni?
- vi. Lle gaethon nhw eu magu?

2. Pwy ydy o?

Mi gaeth o ei eni yn Stratford upon Avon yn 1964.

Mi gaeth o ei fagu yno hefyd.

Mi briododd o Anne Hathaway.

Roedd gynnyn nhw dri o blant.

Mi sgwennodd o dri deg naw drama.

Mi fuodd o farw yn 1616.

Pwy ydy o?.....

3. Sgwennwch dair neu bedair brawddeg am rywun enwog yn deud lle gaeth o ei eni, ei fagu/gaeth hi ei geni, ei magu, ac un neu ddau beth arall.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Llenwch y grid

mam	m.....u	t...d	tadau
chwaer	ch.....dd	brawd	b.....r
hogan	g.....d	hogyn	h.....u
c.....r	cyfnitherod	cefnder	c.....d

5. Sgwennwch **y** neu **yr** o flaen y geiriau yma:

..... acen

..... pwysau

..... ffeil

..... ysgariad

..... twpsyn

..... oes

..... ysgol

..... crys

Gair gan y tiwtor:

.....

.....

.....

Gwaith cartref - Uned 6

1. Edrychwch eto ar fideo Aberdaron. Atebwch:

Be dach chi'n medru ei wneud yn (eich ardal chi)?

i. pan mae'r tywydd yn braf

.....

ii. pan mae'r tywydd yn wlyb

.....

iii. os oes gynnoch chi blant oedran ysgol

.....

Be fasech chi'n hoffi ei weld yn eich ardal chi?

.....

2. Erbyn wythnos nesa, meddyliwch am daith bws yn dechrau o le mae'r dosbarth, yn mynd i bedwar lle diddorol yn yr ardal ac yn ôl i'r dosbarth. Wythnos nesa mi fyddwch chi'n gweld lle mae pawb wedi dewis.

Y dosbarth

i.

ii.

iii.

iv.

Yn ôl i'r dosbarth

3. Atebwch yes bob tro:

i. Fasech chi'n hoffi symud tŷ?

ii. Fasen nhw'n hoffi aros gartre?

iii. Dach chi'n hoffi aros adre?

iv. Ydy o'n licio mynd allan?

v. Aeth o allan neithiwr?

vi. Oeddet ti yn y tŷ neithiwr?

vii. Oedd hi'n oer?

viii. Fydd hi'n oer yfory?

ix. Fydd y plant yn yr ysgol?

x. Oeddech chi'n hoffi'r ysgol?

xi. Fasech chi'n hoffi paned rŵan?

4. Sgwennwch baragraff am yr ardal.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Gair gan y tiwtor:

.....

.....

.....

Gwaith cartref - Uned 7

1. Newidiwch yr enw yn rhagenw (**fo/hi/nhw**). Dilynwch y patrwm:

i. Dw i'n meddwl bod John yn gerddorol. > Dw i'n meddwl ei fod o'n gerddorol.

ii. Dw i'n meddwl bod Jac yn ddoniol.

iii. Dw i'n meddwl bod Rhian yn brysur heno.

iv. Dw i'n meddwl bod y plant yn swnllyd.

v. Dw i'n meddwl bod y tiwtor yn amyneddgar.

vi. Dw i'n meddwl bod Cara'n siarad Eidaleg.

vii. Dw i'n meddwl bod Gareth a Dafydd yn mwynhau gwyddoniaeth.

.....

2. Cyfieithwch:

i. *I think the film is exciting.*

ii. *I think bara brith is tasty.*

iii. *I thought semolina was awful.*

iv. *I thought jelly was great.*

v. *I thought maths was easy.*

vi. *I thought art was difficult.*

3. Atebwch y cwestiynau (tua thair brawddeg/ *about three sentences*):

i. Be dach chi'n ei hoffi ar y teledu?

ii. Pryd aethoch chi i'r sinema ddiwetha?

iii. Dach chi'n gwranddo ar y radio?

4. Erbyn wythnos nesa, edrychwch ar un rhaglen ar S4C a sgwennwch bum brawddeg am y rhaglen. Be oedd y rhaglen? Be oeddech chi'n feddwl o'r rhaglen?

Gair gan y tiwtor:

Gwaith cartref – Uned 8

1. Llenwch y bylchau:

- i. Wyt ti'n gweithio Cyngor? Ydw, dw i'n gweithio
nhw ers 1990!
- ii. Mi anfonas i neges nhw neithiwr.
- iii. Dwyt ti ddim yn gwranddo i.
- iv. Mi ofynnast ti hi am help, gobeithio.
- v. Pan wyt ti'n anfon y cerdyn Ann, cofia fi hi.
- vi. Dan ni'n medru dibynnu nhw.
- vii. Gofynnwch hi, mae hi'n gwybod yr ateb!
- viii. Wyt ti wedi gofyn fo eto?
- ix. Mae o'n dotio fwyd Eidalaid!
- x. Mi ofynnes i nhw anfon y bil chi ddoe.

2. Cyfieithwch:

- i. *I can ask him.*
- ii. *Did he ask you?*
- iii. *I wrote to him but he didn't answer.*
- iv. *I will be sending you the bill tomorrow.*
- v. *I would listen to them every day.*

- 3. Dach chi isio prynu anrheg i'r tiwtor. Deudwch pa lyfr dach chi'n meddwl basai fo/hi yn ei hoffi, a pham.**

- 4. Sgwennwch baragraff personol: 'Darllen'**

Gair gan y tiwtor:

Gwaith cartref - Uned 9

1. Gorffennwch:

- i. Gwenwch y camera os gwelwch yn dda!
- ii. Mi ddarllenes i nhw yn y papur.
- iii. Be ti?
- iv. Gwrandewch fo'n cwyno!
- v. Dw i'n ar fwyd Eidalaid.
- vi. Dwyt ti ddim yn edrych ni.
- vii. Mi ddeudes i ti ddoe.
- viii. Roedd o'n gwrando'n ofalus chi.
- ix. Wyt ti'n chwilio i?
- x. Dach chi'n poeni waith cartref y plant?
- xi. Lle mae'r goriadau? Mae o'n chwilio nhw.

2. Dilynwch y patrwm:

Dw i'n poeni am y gwaith. > Dw i'n poeni amdano fo hefyd.

- i. Dw i'n dibynnu ar Delyth.
- ii. Dw i'n gwrando ar y rhaglen.
- iii. Dan ni'n aros am y trê.
- iv. Dw i'n poeni am yr anifeiliaid.
- v. Mi anghofies i am y bil.
- vi. Dw i isio siarad am fy mhroblemau.
- vii. Mi edryches i ar y rhaglenni.

3. Cyfieithwch:

- i. *I love motorbikes.*
- ii. *Are you (ti) listening to me?*
- iii. *Look (chi) at us!*
- iv. *The school is searching for new staff.*
- v. *Listen to the programme tonight.*
- vi. *I love books about Wales.*
- vii. *He is looking for her.*
- viii. *He is worried about you.*
- ix. *I paid for them last time.*
- x. *Are you talking about me again?*

Gwaith cartref - Uned 10

1. Llenwch y bylchau:

- i. Be di nesa?
- ii. Be hi nesa?
- iii. Be nhw nesa?
- iv. Be chi nesa?
- v. Be ni nesa?
- vi. Be i nesa?

2. Gorffennwch y brawddegau:

- i. i'r cinio.
- ii. hi'r coffi.
- iii. Wnei di y ffenest?
- iv. ni ddim byd.
- v. Be nhw rŵan?
- vi. Wnewch fy helpu i?

3. Cyfieithwch:

- i. *She won't phone.*
- ii. *I'll make the tea.*
- iii. *Will you open the door? (ti)*
- iv. *Will you drive? (chi)*

4. Gorffennwch y frawddeg gan ofyn ffafr (asking a favour):

e.e. Mae hi'n gynnes iawn yma, wnei di agor y ffenest?

- i. Mae hi'n oer iawn yma, ?
- ii. Does gen i ddim arian ?
- iii. Os wyt ti isio dŵad ar y bws, ?
- iv. Mae pen-blwydd Nain yfory, ?
- v. Mae'r bôs yn flin heddiw, ?

5. Atebwch:

- i. Be wnewch chi bore fory?
- ii. Be wnewch chi prynhawn yfory?
- iii. Be wnewch chi nos yfory?
- iv. Be wnewch chi dros y penwythnos?

Gwaith cartref - Uned 11

1. Gorffennwch y brawddegau:

- i. Mi a yfory.
- ii. Mi eith ar ôl y gwaith.
- iii. Mi â'n eto.
- iv. Pryd di i'r parti?
- v. Sut chi i'r cyfarfod?
- vi. Lle awn ar wyliau?

2. Cyfieithwch:

- i. *I won't go now.*
- ii. *He'll go to the meeting.*
- iii. *We'll go swimming.*
- iv. *Where will they go?*
- v. *What time will she go?*
- vi. *What time will you go for a walk?*

3. Atebwch:

- i. Lle ewch chi ar ôl y dosbarth?
- ii. Lle ewch chi bore fory?
- iii. Lle ewch chi nos yfory?
- iv. Lle ewch chi dydd Sul?
- v. Pryd ewch chi ar wyliau nesa?
- vi. Pryd ewch chi i siopa nesa?

4. Sgwennwch lle ewch chi bob dydd wythnos nesa:

(Cofiwch: Mi wna i aros adre.)

- i. Dydd Sul
- ii. Dydd Llun
- iii. Dydd Mawrth

iv. Dydd Mercher

v. Dydd Iau

vi. Dydd Gwener

vii. Dydd Sadwrn

5. Sgwennwch baragraff personol am deithio (dim ar wyliau!).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Gair gan y tiwtor:

.....

.....

.....

Gwaith cartref - Uned 12

1. Llenwch y bylchau:

- i. i rawnfwyd i frechwast yfory.
- ii. nhw amser da yn y parti yfory.
- iii. Be di i swper yfory?
- iv. i fynd rŵan?
- v. Gobeithio chi amser da ar eich gwyliau wythnos nesa.
- vi. Mi gân swper efo ni heno.

2. Gorffennwch y brawddegau. Dilynwch y patrwm:

Os a i'r llyfrgell, mi ga i lyfr.

- i. hi i'r banc,
- ii. ni i'r garej,
- iii. di i lan y môr,
- iv. i at y doctor,
- v. chi i swyddfa'r post,
- vi. nhw i siop y cigydd,

3. Cyfieithwch:

- i. *May I have the salt?*
- ii. *May we leave?*
- iii. *We'll have a good time.*
- iv. *You'll have a letter in the post. (chi)*.....
- v. *She'll have a black coffee.*
- vi. *They'll have chips.*

4. Atebwch:

- i. Be gewch chi i frecwast yfory?
- ii. Be gewch chi i ginio yfory?
- iii. Be gewch chi i de yfory?
- iv. Be gewch chi i swper yfory?

5. Sgwennwch baragraff personol am dechnoleg.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Gair gan y tiwtor:

.....

.....

.....

Gwaith cartref – Uned 13

1. Rhowch y ffurf gywir (blwyddyn/blynedd) yn y bylchau

- i. Dan ni'n aros ers (1) am y bil treth.
- ii. Dw i'n dysgu Cymraeg ers tair
- iii. Dan ni'n byw yma ers pum
- iv. Dw i'n gyrru car ers
- v. Roedd y teulu'n byw drws nesa am chwe
- vi. Mae'r tiwtor yna'n dysgu Cymraeg ers un deg saith

2. Cyfieithwch:

- i. *Since when have you retired?*
- ii. *I retired five years ago.*
- iii. *How long did you work in the school for?*
- iv. *We've been waiting for years.*
- v. *We moved here ten years ago.*

3. Atebwch:

- i. Lle oeddet ti'n byw llynedd?
Llynedd,
- ii. Be oeddet ti'n ei wneud dair blynedd yn ôl?
Dair blynedd yn ôl,
- iii. Be oeddet ti'n ei wneud ddeg mlynedd yn ôl?
Ddeg mlynedd yn ôl,
- iv. Lle oeddet ti'n byw ddeg mlynedd yn ôl?
..... ddeg mlynedd yn ôl.
- v. Lle oeddet ti'n byw ugain mlynedd yn ôl?
Ugain mlynedd yn ôl,
- vi. Be oeddet ti'n ei wneud fel gwaith ugain mlynedd yn ôl?
..... ugain mlynedd yn ôl.
- vii. Be oeddet ti'n hoffi ei wneud ugain mlynedd yn ôl?
..... ugain mlynedd yn ôl.
- viii. Pryd symudest ti dŷ ddiwetha?
.....

iv. i'r adre papur mi wna gwaith mynd cyn.

v. chi Awstralia wyliau i pryd ar ewch?

vi. anodd yr bod yn Ffrangeg ysgol yn ro'n meddwl i'n.

5. Rhaid i chi fynd allan. Sgwenwch nodyn at rywun yn eich tŷ chi yn deud lle dach chi'n mynd, pam, a phryd ddowch chi'n ôl adre.

6. Sgwenwch baragraff am be fyddwch chi'n wneud dros y 12 mis nesaf. Does dim rhaid i chi sôn am bob mis!

y gwanwyn

yr haf

yr hydref

y gaeaf

Gair gan y tiwtor: